

DETROITI GYÁRBAN KÉSZÜL A VILÁG LEGFÉLELMETESEBB REPÜLŐGÉPE A HADIKORMÁNY SZÁMÁRA

AZ ÚJ HADIREPÜLŐGÉP, MELYNÉK ELŐÁLLITÁSA KÉTSZÁZEZER DOLLÁRBA KERÜL, KÖNNYŰ SZERREL ATTUDNA REPÜLNI AZ OCEÁN, HA GAZOLINT VINNE BOMBÁK HELYETT. — ALUMINIUMBÓL LESZ A SZERKEZETE.

EGY TONNAS BOMBÁKAL LESZ FELSZERELVE. — A HADIHADÓ ELSŐLYED, HA 800 LÁBNYI TÁVOLSÁGRA IS ESIK LE KÖZELÉBEN A BOMBA.

Washingtonból jelentik: A közel jövőben megkezdik a hadi repülőgépek miniszterének szakértői egy újfajta repülőgéptípus kipróbálását, amelyhez igen nagy reményeket fűznek. A repülőgépet Williams B. Stout konstruálta, s a modellt a detroiti Stout Engineering Laboratories műhelyében készítik.

A próbákat is Detroit közelében, Mont Clemensen, Selfridge Fielden fogják megtartani.

Mr. Stout szerdán érkezett Washingtonba, hogy a gyakorlati kísérletezések részleteit az illetékes kormányközvegekkel megbeszélje.

A Stout-féle repülőgépről beavatott egyének azt állítják, hogy kétféle fontos olyan bombát tud magával vinni, amely a világ legfélelmetesebb hajóját is elsüllyeszti, ha nem is közvetlenül a hajóra esik, hanem vagy 800 lábnyi távolságra tőle. Természetesen egy repülőgép csak egy ilyen bombát vihet magával, több aprón kívül. De így egy pár tucat repülőgépből álló csapat jászai könnyedséggel tudná elpusztítani a világ leghatalmasabb hadiflottáját.

Hogy a kormány mennyire bízik a Stout-féle repülőgép sikerében, bizonyítja az a körülmény, hogy az első, s immár teljesen elkészült model készítésére nem kevesebb mint kétszáz ezer dollárt engedélyezett.

A repülőgép új típusú monop-

lán. A szárnyai is teljesen fém-ből készítték, egy újfajta alumínium keverékből, amely a tengerezügy miniszterium tisztjei szerint "olyan vékony, mint a papír, és olyan erős, mint a legkötönyebb hengerelt acéllemez". A szárnyak szélessége 60 láb, a gép hosszúsága a propellertől a kormányig 50 láb. A motor kétszer tizenkét cilindrből áll, s óránként 140 mérföld sebességet tud produkálni.

A monoplán, mondják akik látják, oly nagy, mint egy ház. Stout maga azt állítja, hogy ha a gépjét bombák helyett megfelelő gazolin tartállyal szerelné fel, hát könnyű szerrel át tudná vele repülni az oceán.

Ha a kísérletek igazolják az új hadirepülőgéphez fűzött nagy várakozást, a tengerészetiügyi kormány azonnal nagyobb mennyiséget rendel belőlük. A kormányban e célra elégséges alap áll a rendelkezésre.

Nemrégiben kísérleteztek a főváros közelében egy hasonló típusú Cutrisféle géppel, azonban ez eredménytelen a szakértők nem voltak megelégedve, mert a gép ezer fonttal nehezebb volt a kelletnél.

(Az egyik detroiti lap tudósítja nyomban felkereste a washingtoni híre a Stout gyárt, azonban semmi bővebb felvilágosítást nem tudott kapni, mint a szerződés a gyártó titoktartására kötelezi. A gépet sem mutatták meg neki.)

AUSZTRIA TELJES FELOSZTÁSÁNAK TERVÉVEL FOGLALKOZNAK CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Bécsből jelentik: A N. W. Tagblatt prágai tudósítója egy kiváló állású cseh diplomatának beszélt Ausztria felosztásának tervéről, a mely egy interpelláció kapcsán a magyar nemzetgyűlésen is szóba került. A diplomata megjegyezte, hogy a lajai szerződés nem csupán Prága és Bécs ügye, a mögött egy döntő hatalmi csoport áll és ugyiszólván az utolsó eszköz Ausztria talpraállítása. A mi Ausztria felosztását illeti, bármilyen képtelen gondolatnak látszik is, még sem lehetetlen. Nem titok, hogy Jugoszlávia ábrítok Ausztria déli részére, viszont Olaszország ezt a terjeszkedést minden erejével ellenzi.

A csehszlovák köztársaság még mindig nem mondott le a korridor eszméjéről, a mi Ausztria felosztása esetén aktuálissá válhatna. Magyarország és a vele barátságos hatalmak természetesen kétségbeesett erőfeszítést tennének, hogy ezt a tervet megfússzák. Salzburg, Felső-Ausztria és Tirol lakosságának esztendői vágya ismeretes, Franciaország azonban kérelmetlenül ellenzi hogy ezek a területek a német birodalomhoz jussanak. Mindebből nyilvánvaló, hogy ha a fejemények során az osztrák köztársaság területének felosztása előtérbe lépne, az könnyen háborúra vezetne.

Kiterjeszkedett a cseh diplomata azután a kérdés másik oldalának megvilágítására. Német-Ausztria s mai viszonyok között nem élhet meg és nem

állhat fenn mint állam, mert ha egy fél eszék filléret lehet kapni egy osztrák koronát, akkor elkövetkezik az az idő, amikor Ausztria a legszükségesebbeket sem vásárolhatja be és ha Ausztria mint foggyasztó és mint közvetítő megszűnik számottni, akkor a környező államokra nézve ipari és kereskedelmi szempontból nem hogy értéktelen, hanem nyűg. A szomszéd államokra nézve az osztrák kérdés nem Ausztria fennmaradásának kérdése, hanem a st. germaini és trianoni béke fenntartásának és egész Európa békéjének kérdése.

Mindent összefoglalva — mondotta a cseh diplomata — végső eredményben talán odáig fognak fejlődni a dolgok, hogy a st. germaini szerződést aláíró hatalmak kénytelenek lesznek ahhoz a megoldáshoz nyulni, hogy maguk vegyék át Német-Ausztria kormányzását s ebben az esetben megáll mint angol közigazgatás alatt álló kolónia fog tovább élni.

LONDON ÉS PÁRIS KÖZÖTT MEGKEZDIK AZ ÉJSZAKAI LÉGI FORGALMAT

Londoni jelentés szerint, legközelebb megkezdik London és Páris között az éjszakai légi forgalmat. A pilóták tájékoztatása céljából a követendő utvonalon egymástól 50 kilométer távolságra hatalmas világitó berendezéseket létesítettek.

A rablőgyilkos "minta- ifju" székhöz kötözve akasztják fel Chicago- ban

Chicago-ból jelentik: Harvey Church, a "minta-ifju", aki két embert meggyilkolt, hogy autóját jogszerűen kifizesse, s a bíróság jogerősen két évi börtönre ítélt, egy próbát a bíróságtól megszabadulni, hogy halálra ehesse magát. Harmadik nap óta nem vett magához táplálékot, s annyira legyengült, hogy a bíróságon igazgatóság pár nap óta mesterségesen, erőszakkal táplálta, hogy a halálbüntetést pót-tant. Azonban még így is annyira gyenge, hogy nem állhat meg a lábán, mert is le fogják kötni egy székre és úgy hárkálják ki a székbe, hogy a bíróságon táplálkozt megakadályozza, s megharapta a bíróságot, amikor az a táplálékot a szájába igyekezett erőszakolni.

TESTVÉRGYLKOSSÁG BÜNÉVEL VÁDOLT PAP

Szenzációs fordulat egy montreáli titokzatos bűntényben. — Egy kath. pap állítólag megölte a testvérét, hogy a biztosítási összeget utána megkaparhassa.

Montreálból jelentik: Még ez év január hatodikán történt, hogy Roul Delorme vagyonos fiatal diákot a külvárosban meggyilkolva találták. Hat revolvergolyót leltek a megölt ifjú agyában a boncolás alkalmával.

A vizsgálat nagy apparátussal indult meg, amár is inkább, mert a megölt fiatal ember feltestvére, Father Adlard Delorme, 1000 dollár jutalmat tűzött ki a gyilkos kézrekerítőjének, s mikor pedig úgy vélte, hogy a vizsgálat ellaposodik, személyesen ment Quebecbe, s a miniszterelnöknél tett panaszt a vizsgálat lanyhasága ellen.

A vizsgálat azonban nem volt olyan lanyha és eredménytelen, mint a milyennek a közönség, s maga Father Delorem gondolta, esak hogy a montreáli ügyészség nem akarta elárulni, hogy a vizsgálat új nyomokon halad. Csak a mikor elég alapos gyauok állt a rendelkezésre, akkor rukkolt ki velük a vádhatóság eszközökkel ellát. Az ügyészségnek az volt a gyanuja, hogy a gyilkoságot nem más követte el, mint maga Father Delorme. A coroner esküdtéket csupa katonaiokból állították össze, nehogy elfogultsággal lehessen vádolni.

A zsüri előtt kihallgatták a Safeguard biztosítótársaság egyik emberét, aki azt vallotta, hogy a gyilkosság előtt pár héttel nála személyesen tudakozott Father Delorme a biztosítási díjtételek felől. Meg is állapodtak, hogy Raoul 25 ezer dollár biztosítja magát, "öröksei javára". A kötevényt a szerencsétlen ifju halála előtt négy nappal vette ki. A fiatalemberre édesanyjáról is jelentéknéi vagyon maradt. A végrendeletben, melyet most boncoltak fel, általános örökösévé és végrendeletnek végrehajtójává a bátyját, Adlardot tette meg.

Az ügyész felmutatott egy revolvert, amelyet a lelkész autójában az ülés alatt elrejtve találtak, s amelynek kilőtt patronjainak méretei pontosan egyeztek a hullában talált golyókéval. A detektívek vérnyomokat is leltek az autóban, amelyek a gondos tisztogatás dacára alapján is felismerhetők.

A zsüri erre Rev. Delmoret vád alá helyezte, mire rögtön le tartóztaták. A rettenetes bűnnelel vádolt pap ártatlanságát hangoztatta és igen nyugodtan viselkedik.

SZÉLHÁMOS VENDÉG A FEHÉR HÁZBAN

Egy ügyes szélhámós, akinek ugylátszik szereplési viszketegség a mániája, megvendégeltette magát Harding elnökkel a Fehér Házban

New Yorkból jelentik: A new yorki rendőrség nagy apparátussal látott egy Stephen Weinberg nevű notorius szédelőg kéreke-rejtőhöz, aki már sok bajt és gondot okozott a rendőrségnek azzal, hogy több kevébbé ellökő személyiségek álcája alatt szerepelget, s hol konzulnak, hol katonatisztnak adva ki magát, az ország legkiválóbb férfainak és vendégeinek háalmába igyekezőven férközni.

Ez a Weinberg egyébként meglehetősen ártalmatlan, mert többnyire megelégszik azzal, hogy előlök helyeken foroghat és szerepelhet, s csak a legkritikáseben használja ki az alakoskodásával kinyert bizalmat arra, hogy azt dollárokrá váltsa.

A legutóbbi stiklijének áldozata nem kisebb személyiség volt, mint maga az Egyesült Államok elnöke. Ez a Weinberg ugyanis a minap Harding elnöknek a vendége volt a Fehér Házban. Úgy jutott ehhez a szerepséhez, hogy az elnök nemrégiben vendégül látta ebőre Fatima hereegnőt vagy szultánát, aki már tavaly július óta tartózkodik az Egyesült Államokban. Fatima hereegnőnek pedig Weinberg volt a titkára, illetve a "hivatlos kísérője". E minőségében mint "Commander Stanley Wyman" szerepelt, s olyan kifogástalan sorhajóhadnagy egyenruhát viselt, hogy még az elnököt is megleste, s csak később néztek utána, hogy Wyma parancsnok ur mikor kapta és kitől azt a megbízást, hogy Fatima hereegnő mellett hivatalos kísérőként szerepeljen. Ekkor tünt ki, hogy ilyen nevűt az Egyesült Államok tengerészetében nincis.

A new yorki rendőrség rögtön tisztában volt, hogy itt megit Weinberg stiklijéről van szó, s intézkedéseket tett a letartóztatás ügyében. De az ügyes szélhámós megnezelte a dolgot, s idejekorán otthagya Fatima hereegnőt is.

Ez a Weinberger legutóbb hasonló módon becsapta a híres osztrák sebzést, Dr. Lorentzet, a ki titkárral szerződött, amíg ki nem derült, hogy szédelőg. Dr. Copeland, a new yorki közegecsügyi főbiztos leplezte le. A részdetekt balekok sorában van Hyman new yorki polgármester, Harold MacCormick és többen.

Weinberg 1913-ban követte el első stiklijét, amikor mint Marrocco amerikai konzul szerepelt, később mint román főkonzul, s nagy ebédeket adott a legelőkelőbb szállodákban, ilyen minőségben, de a számlákat persze elfelejtette kiegyenlíteni.

Pálkát szaglászó kopó- pótkal akarnak a titkos pálkafőzők nyomára lelni

Washingtonból jelentik: Eredeti ötlettel ajándékozta meg McClellenen coloradoi szövetségi bizottság a titkos pálinkafőzők felkutatására szolgáló transzmissziókat a német rendőri kopókat. Személyesen biztos, hogy a kitaláló szívelel kopók, fölmértőlényi távollására megérték a pálinkafőzők maguk. Hazánk még nem döntött a dolgon.

A "rabok dékánja" 83 éves korában újra meg- kezdte előéves börtön- büntetését

Philadelphiből jelentik: Az itteni bíróság James Bundy megrogzött tolvajt öt évi fegyháza ítélte, csatlakosáért. Ez a Bundy Amerika legöregebb fegyence lesz, mert ma 83 éves. Negyven éves kora óta számtalanszor ült már börtönben, kisebb, nagyobb büntényekért, ezért kapott most ily szigorú büntetést egyszerű csirkofogásért. Tizenkét évvel ezelőtt szabadult ki utóútra a börtönből, ahol három évet töltött, s már akkor a "dekánjának" neveztek megígerte neki, hogy jó útra tér, de ez ígéretét nem tudta betartani. Valószínűleg nem a "megrogzött hajlam" vitte útra a bűn útjára, hanem az éhség.

BÖRTÖNBE MENEKÜLT A ZSAROLÓK ELŐL

Egy jómódu jacksoni garasztulajdonos feljelentette magát, hogy gyujtogatott, mert nem győzte pénzzel a titka ismerőt. — Az anyósát megölte a letartóztatásnak híre.

Jacksonból, Mich., jelentik: — Már két éve annak, hogy Francis P. Miller itteni jómódu garasztulajdonos 30 ezer dollárt vett fel egy biztosító társaságtól, a vásártéren levő nagy grand standje legése által szüvedett kárának megtérítése fejében, miután a stand alatt ötven autója volt elraktározva.

A biztosító társaság a rendőrség ártatlansági bizonyítványára következtében gyauatlanul kifizette az összeget, noha a tüzvész nem a véletlen vagy emberi gondatlanság, hanem emberi ravaszság okozta. Miller maga gyujtotta fel a standet két esavargóval, akiket egy Gifford nevű nyomorék, akinek mindkét lába hiányzik, bérelt fel e célra.

Miller becsületesen megfizette a büntetésének a kialakított díjat; azonban azok nem hagyta neki többé békét. Folyton zsarolták emberiket, akinek az életét ily módon rettenetesen megkeserítették. A nyomorék Gifford állandóan a nyakán ült, s a két év folyamán Miller szépen visszaadogatta nekik a bünyen uton szerzett 30 ezer dollár nagyrésztét. Rettenetesen félt attól, hogy elszánt büntérsai beváltják fenyegetésüket, s feljelentik, ha nem teljesíti a követeléseiket, amelyek egyre merészebbek lettek. Miller egy párszor ellenszegülést próbált; amire azok egy másik ismerősenek sugták meg a dolgot. Az ismerős rendszert jó fiu volt, nem szaladt a rendőrségre feljelenteni Millert, hanem beérte egy kis hallgatási pénzzel.

Miller az utóbbi időben borzasztó sokat szenvedett. Nem a lelkiismeret bántotta, hanem a félelem a tönkremenésről, s a börtöntől. Végre azonban nem tudott más kivezőt utat a kétségbeeszt helyzetéből, mint hogy elment az ügyészségre és töredelmesen bevallott mindent.

Az ügyészség nem tartóztatatta le rögtön, mert Miller azt mondotta, hogy anyósa nagy beteg, s talán megölné a letartóztatásnak híre. A nyomorékot azonban azonnal elfogták.

Az esetnek azonban hírt vettek a lapok, s megirták. Miller anyósának is fülebe jutott a dolgot, mire állapota oly rosszra fordult, hogy másnapra kiszüvedett. Ekkor a bíróságot is letartóztatták.

NYUGTALANSÁGGAL NÉZNEK A FRANCIÁK A GENUAI NEMZETKÖZI GAZDASÁGI KONFERENCIA ELÉ

Viviani volt francia miniszterelnök szerint a genuai konferencia teljesen készületlenül találja a hatalmakat, amiből nagy zavarok lesznek. — Valószínűleg elhalasztják a konferenciát.

NEGYVEN ÁLLAM KÉPVISELŐI VESZNEK RÉSZT A KONFERENCIÁN. — CSAK ÉSZAK- ÉS DÉLAME- RIKA MARAD TÁVOL.

Philadelphiből jelentik: Renő Viviani volt francia miniszterelnök a következőleg nyilatkozott a Public Ledger tudósítója előtt a genuai konferenciáról: A konferencia nagy gondot okoz a világ kormányainak. Francia politikai körök már is úgy látják a helyzetet, hogy akár az egész világ, akár csupán csak Európa békéjének megszilárdítását előzoza ez a konferencia, az a veszély fenyeget, hogy az egész amerikai kontinens ignorálja a konferenciát.

Ambar a genuai konferencia nem hasonlítható a washingtonihoz, mégis lehet a kettő között bizonyos párhuzamot látni. Nem szabad példának okáért elfelejteni, hogy a washingtoni konferenciára három hónappal előbb szütkildtek a meghívókat, s így a kormányoknak volt idejük arra kellőleg elkészülni. A genuai konferencia azonban, mely március 8-ra van összehívva, oly közel van, hogy addigra például az olasz kormány, amely már hetek óta vaduldi, képtelen a maga előkészületeit megtenni, s kénytelen lesz a konferencia elhalasztását kérni.

A washingtoni konferenciának szabatosan meghatározott kész programja volt; a közvéleménynek így volt némi fogalma, hogy ott a hatalmak mit akarnak. Am genuai konferenciáról a közvélemény nem tudja, mit gondoljon, mint hogy jóformán maguk a hatalmak sem tudják, hogy vol-

AZ EINSTEIN-FÉLE FÉGYELHAJ- LÁS BIZONYÍTÁSA A LEGKÖZE- LEBBI NAPFOGYATKOZÁSON

Berlinből jelentik: Einstein a nagyobb expedícióval az Indiai-Océánon levő Karáesony-szigetre hajózik, hogy ott a napfogatókóst megfigyelhesse. Az Einstein-féle teóriából következik, hogy a gravitáció a fényugarakra hatást gyakorol. Ennek legalakalmasabb bizonyítása a napfogatókósnál történhetik, a mikor a naptányér teljesen elsőégtül és a nap közelében levő esilagok fényugára a nap vonzása folytán eredeti irányától eltér. Ezt egy tudós társaság már 1914-ben meg akarta figyelni; az akkori napfogatókózt szerjobbban a Kaukázusból lehetett észlelni. Az expedíció tehát, a mely jórészt angolokból állott, 1914 nyarán odantazott. A napfogatókóznak bekövetkezett és pompás felvételeket eszközöltek, a melyek állítólag igazolták Einstein teóriáját. Közben azonban kitört a háború és az egész expedíció a törökök fogságába került. A műszerek és lemezek teljesen megsemmisültek. Így ez lesz most az első alkalom ennek a rendkívül fontos tételnek bizonyítására.

A NÉMET BIRODALMI GYÜLÉSRE NEM ENGEDIK BE A FRANCIA HIRLAPIRÓKAT

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés iródjára megtagadta az októli a hírlapiróktól a belépjegyek megújítását, a kik a francia lapok levelezők. A tilalom ellenére az Echo de Paris berlini tudósítója minap mégis megjelent az ülésen, mire felszólították, hogy távozzék s mert ellenkezett, kivették. Erre a bánsámmódra az adott okot, hogy a francia komorába még mindig

MAGYAR HÍRLAP
 A HÉT NAPONAL
 ISSUES EVERY SUNDAY AND HOLIDAY
 Address — Cím: 3007-3008 West Jefferson Ave., Detroit, Mich.
 Publisher: **Feder Antal**
 Editor: **Márk Béla**
 Rates of Subscription — ELŐFIZETÉSI ÁR:
 \$2.00 per year — egy évre.
 \$1.50 a half year — félévre.
 Canada: \$4.00 a year — egy évre.
 \$2.00 a half year — félévre.
 Entered as second class mail matter at the Post Office of Detroit, Mich.

TALLÓZÁSOK
 A MAGYAR SAJTÓ MEZEJÉN

SZÉGYENLIK PETŐFIT

— Jövő —

Magyar májusokat, amikor a paesirták éneke szél minden görnyegből, akárcs esték tavaszát, amikor a fürtök fehér esődjét részegült méhráj zúmmogja be, millió pasirta esvegését, millió akké bódulatát vízi magával egyetlen pirosbátu könyvben a magyar emigráns.

Ez így volt már hét évtizeddel előtt is, amikor a nagy forradalom után az osztrák armádiába besorozt hajdan való Vadnag Károly ur, sorstársainak patrónáskában egyre-másra csak Petőfi könyveit találta s ez így van ma is, amidőn itt meg amott is, folyton költőködő emigránsok kis gogyaszában minduntalan ott látom dagadni a legboldogtöbb versek legmagyarabb könyvét.

Amig ez a könyv velünk jár, úgy érezzük, hogy talán nem szűnt meg minden kapos magyar és magyar között. Mindenben különök, talán a Petőfi-kultuszban egyek lehetünk. Ez a jól-éső hit, oly balga hit, oly tévhit, mint annyi más!

Hagyján, amig csak félre-magyarázták Petőfit! Amig csak elnyárspolgárosították, elmujsították, meghamisították. Ez az apró félre-magyarázás nem értett neki. Petőfi van olyan legény a talpán, aki szől önmagáért, nem kell őt holmi professzoroktól, tanfelügyelőköt, műzeumőrököt, sőt még valóságos bész titkos tanácsosoktól sem félteti. És hogyha a szászor kimagyarázták belőle a társadalmi elégetettségét, az "Apostol" ezerszer dörög felénk a társadalom forradalmát, az a szászor forgatják Petőfi sovinszta abroncsosak körül világmagyarságát, a "Talpra Magyar" ezerszer fujja felénk a világszabadság harsonás zenéjét.

Nem lehet birni ezzel a garabonciással! Hiszen még Tisza István sem birt vele. Pedig ő maga, Tisza István, állította föl először azt az elméletet, amely Aranyt a higgadtörvi magyarságát helyezi a nyugtalan világszabadságos Petőfi magyarsága fölé. Csodálatos, hogy ezt az elméletet ötven esztendőig nem érezték senki. Minden jó magyar ember egy közös szeretetben ölelte magához a lázító és a esőndesítő két nagy magyart. Csak a uikor Tisza vette észét, hogy erre a forradalmas Petőfire való hivatkozások, esetleg netán föl lehetne borítani azt a kevesek hazáját, amely Tisza hazája volt s amelyet Tisza az ország minden lakóinak jogot adó hazával nem akart kieserélni. — amidőn, mondom, a jó politikus észét vette ennek a Petőfiben szendergő veszélynek, akkor mint Arany-hírdető apostol lépett föl.

Tiszát a politikusi önévédelmi ösztöne biztos szimattal vezette. Ahogy biztos ösztönrel mondotta Mikes püspök Kossuthot hazárulónak. Legitimista püspök nem is mondhat mást! A maga szempontjából bizonyára igaz volt a kurzista városatyának is, aki emlékeztet főlözölésében 1848 március 15-től fogva számított a destruktíót. Titkos ösztön hajtja az embereket, hogy politikai rendszerükhöz, sőt mi több egyéni gazdaságukhoz a múltban keveseknek igazolást.

Amikor a bolsevizmus földühögött, szász és szász kis helyhoshívította szerte Dózsa Györgyöt, — amikor a kurzista dühögött be, először Zadraveczek hozakodtak elő Kapistránnal, aztán Keskü Gyulák jöttek, hogy az ország romlását a tizenkilencedik század derekán ellendült liberálismanusok — s nem pedig a nagyszerű lendület fölszines s a nemzet minden rétegét át nem járó nyivoltának — tulajdonítsák. Szekfünek, a "Három nemzedék"-ről írott munkája sonyfóvassággal igyeleik a kényelmetlen forradalmi nemzedék tömegmozgalmaiban átkélni. Az ő nyomait követi Horváth János professzor, akit mint Riedl Fricstól származó emleketnek Pésmagy

szóesőve", holdkóros, dühös, rajongó, kötelességeret nélküli munkakerülő, aki hagyja elhanyagolva hasznát, szabadságos ábrándjalért a családját... Idéig jutottak! Szégyellik Petőfit! Lehet-e még alábbra sülyedni!

TIZENEGYEZER FÖLDÖNFUTÓ

— Uj Nemzedék —

Kétszázkilencezer tisztviselője közül tizenegyezer el fog bocséltani az állam, — oly tisztviselőket, akik husz évnél rövidebb idő óta szolgálnak és főnökeik véleménye szerint a hivatásukban fölsőlegsek. Ezek az emberek végkielégítést kapnak, melynek legkisebb összege félévi, legnagyobb összege pedig négyévi fizetésük.

Ehhez a dologhoz volna egy pár szavunk, bár több, mint valószínű, hogy már befeljezt tény előtt állunk, melynek megváltoztatására már nem is gondolhatunk. De ami a szívünkön van, azt mégis kimondjuk.

Hogy kétszázkilencezer tisztviselőt nem bír el a magyar állam, az kétszázévtel. Hogy a felesleges emberekkel tenni kell valamit, az is bizonyos. Azt a módot azonban, ahogy ezt a kínos kérdést meg fogják oldani, nagyon szembeséltetnek tartjuk.

A tisztviselő kinevezése jogilag és kölesileg nem más, mint szolgálati szerződés. Ennek a szerződésnek igen fontos feltételül lényeges része az, hogy a kinevezett tisztviselő igényt tart a állásában való megmaradásra mindaddig, míg 1. szolgálati bir, 2. szolgálati idejét ki nem tölti, 3. fejelemi uton el nem mozdítja. Mindenki ebben a tudatban lépett állami szolgálatba. Már régóta jobb javadalmazással bírnak a magántisztviselők, — az, aki magántisztviselő helyett köztisztviselő lett, a rosszabb javadalmazást abban a tudatban választotta, hogy ezt ellensúlyozza az állás stabilitása.

A tisztviselő tehát már meghozta az állását, mint ellentértéket az állás állandóságáért, amelyet töle most elvenni hatalmas alapon lehet, de jogi és erkölcsi alapon nem lehet.

Szörnyűsleges dolog, hogy hatfelé vágják az államot, de még szörnyűsegebb, ha az állam erkölcsi metélik szét. Kell, hogy az állam erkölcsi integritásán is örököljenek. Miután a magyar államnak nyolcmillió polgára van, a mi felfogásunk szerint az állam becsülete nyolcmilliószor

MIELŐTT PÉNZT KÜLDENE
 Magyarországra, Csehszlovákiába, Jugoszláviába, Romániába,
 — kérje okvetlenül a mi —
PÉNZKÜLDÉSI ÁRJEGYZÉKÜNKT
 amely az egész amerikai magyarságnak irányadó.

Kézpénzdollárak
 kifizetés Magyarországon és Jugoszláviában

BETÉTEK UTÁN 4% KAMAT HAJÓJEGYEK minden vonalra.

KISS EMIL BANKÁR
 133 SECOND AVENUE NEW YORK

EGY HERCEGI CSALÁD PÖRE AZ EGYKORI SZERB KIRÁLY ÖRÖKÖSEI ELLEN

Bécsben a polgári országos törvényeseken a minap került pörfelvételre Ahrenberg Károly Prosper herceg keresete Rudnibáró Nikólies Fedor ellen 30 ezer aranyfrank erejéig. Herceg Ahrenberg Prosper mint Ahrenberg Julia hercegné általános örököse a felperes. Előadja a keresetében, hogy 1919 februárjában halt meg nagynénje, Ahrenberg Julia hercegné, aki özvegy volt Obrenovics Mihály egykori szerb fejedelemnek. Mikor Mihály fejedelem 1871 május 2-án Bukarestben meghalt, örökösei, a négy Nikólies báró, kötelezték magukat, hogy az özvegynek évente 80,000 frankot fizetnek aranytallérokban és évi négy részletben. 1881-ig pontosan fizettek. Báró Nikólies Fedor ez a kötelezettséget rávezette mara deni uradalmára s azonkivül egy millió lelt tette le a temesvári törvényeséknél. Az öreg Nikólies Fedor örökösei 1917-ig pontosan kiadták az évi tartást, majd a hercegné özvegynek, akkor aztán beszüntették a fizetést. A pörfelvétel után a bíróság elnapolta a tárgyalást, mert bizonyítékokat kíván beszerezni és a temesvári törvényeséket is megkeresi fölvilágosításokért.

EGY ZENEESZTÉTIKUS TRAGIKUS HALÁLA

Budapestről jelentik: Tragikus módon fejezte be életét Ságk József, a zenei esztétika és a magyar zeneirodalom kiváló munkása. Ságk József, aki tíz esztendő óta Vácson lakik és ott tanít zeneiskolában az igazgatója, gyakran bejár Budapestre és a szerdai napot is budapesti ismerőseinek körében töltötte. Szerdán este azonban a megszokott időben hiába várta a családja és csak másnap reggel tudta meg, hogy a vasuti állomás közelében holtan akadtak rá a sínek mellett. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot és kiderült, hogy Ságk József haláláért senki nem terhel a felelősség, mert ő maga volt az oka. A szerencsétlen ember ugyanis, hogy közelebb érje a lakását, nem várta meg, amíg a vonat berobog az állomásra és meg az állomás eltt leugrott, de olyan szerencsétlenül, hogy rögtön meghalt.

Dr. GÁLDONYI MIKLÓS
 ORVOS ÉS SZOLGÁLMESTER
 7862 WEST JEFFERSON AVE.
 (Kórház épületében)
 Lakás
 1213 WEST JEFFERSON AVE.
 1. emelet

Apák ismerkedése fiaikkal

"**A PÁK** és fiuk hete" ez a hét Detroitban. A háború utolsó esztendejében támadt valakinek az ötlete, hogy jó volna egy pár napot vagy egy egész hetet az apák és fiak ünnepeként szentelni. Hogy minek, azt az eszme felvetője sem igen tudhatta, hanem valószínűleg valamiféle homályos sejtélem élt benne csupán, hogy a háború folyamán mesterségesen felgaztató és fehér izásig tüzetést hazafias érzést ilyen módon még tovább lehet heviteni.

Az eszme megvalósult, miután az illetékes tényezőknek igen megtetszett, — illetékes tényezők alatt értem mindenkit, aki illetékesnek tartja magát arra, hogy a felebarátjai lelket gyurja, s a gondolkodását a magához-hasonlóvá idomítsa. Az ilyesmik háborus világban legkönnyebben szokott menni, mert akkor a gyurás és idomítás munkáját egy kis terrorral is lehet siettetni, s az emberek általában mohó kézzel adják oda a lelkeket szives meggyurás és a szantizta, áldozatokra kész hazafias savában való megáztatás, vagy (hogy még szebb és sokkal népszerűbb frázissal éljünk) a "hazafias szent tiszében való megedzés" céljából.

A nők iránt tanusított tulzott ovagiaskodás és nevelés megválasztása is az anyai szeretetre vezethető vissza. "Az én anyám is asszony" — ez a gondolat él az amerikai ember lelkében legéleveníben; ez az igazságot érti meg legvilágosabban; ez adja a magyarázatát a női nem iránti mélyeseg tisztelőnek, melyet még a legfelettebb erkölcsi nőszemélyekkel szemben is bizonyos mértékig meg tud őrizni. Teljesleg elképzelhetetlen az, hogy egy amerikai férfi előtt valaki lúrván megértesse annak édes unyját vagy annak emléket. Az életlen halált jelentene a serőre, s nincs olyan esküdtés, mely el tudná ítélni az olyan embert, aki az édesanyja becsülete védelmében esett gyilkoságra.

Es persze rendkívül szép és izsteltremelő jellemvonás az amerikai férfiban, s bármily sok s az érzékösség és mesterkeltés az anyák kultuszában, az amerikai társadalom joggal büszke lehet arra, hogy ilyen kultus a jellemvonásai közé tartozik. Persze erre is azt lehetne mondani, hogy sokkal szebb és istennek tette, az apák és fiak közt a megértést előmozdítja s köztük a viszonyt bensőbbé, meghittebbé tege. Ez teszi ezt az ünnepi hetet sajtósággá, mondhatni jellemzően amerikaiá. Mert hisz mi szüksege arra, hogy az apák és fiak közt viszonyt külső tényezők fűzsek szorosabbra és tegyék megहितtebbé? Ehhez tökéletesen elegendő lenne a verségi közönség tudata, s a kölcsönös szeretet. Azok a gyerekek, akik szeretik az apjukat, nem szorulnak arra, hogy a kaposzt köztük az édesapjuk között a társadalom segítségével szorosabbra fűzni. Ahol a fiuk és apjuk normális, egészséges családi életet élnek, ott nincs szükség arra, hogy a szívük közt hidat építsenek: hisz ezek szívek közt nincs is úr, amit át kellene hidalni; ezek megértik egymást egész esztendőben, s nem kell nekik külön idősak arra, hogy a lelkük egymásra találjon s a köze megértés jgyében legalább egy hétre összeforrjon.

Más országok társadalmának is vannak olyan rétegei, ahol az apák és fiak közt érzelmi kaposzt felette laza, s nagyon rászorulnak egy kis szilárdításra. De Amerikában ugyisgólvan egyetemes társadalmi tünet, mondhatni nemzeti sajtóság, hogy az apák és fiak közt viszony mennyire, szinte természetellenesen hideg. Azt talán nem lehet mondani, hogy az amerikai apák kevésbé szeretik a fiaikat, mint más néctőknek; azonban az bizonyos, hogy elg van még egy ország a földön, ahol az apák a fiuk részéről oly ke-

vesztettségű szeretettel viselkednek velük szemben, mint az amerikai apák. Ez az ország az Amerikai Egyesült Államok. A háború alatt az amerikai apák és fiak közt viszony mennyire, szinte természetellenesen hideg. Azt talán nem lehet mondani, hogy az amerikai apák kevésbé szeretik a fiaikat, mint más néctőknek; azonban az bizonyos, hogy elg van még egy ország a földön, ahol az apák a fiuk részéről oly ke-

Szatmáry közkedvelt patikája
 W. JEFFERSON
 WEST END
 UTCÁK
 SARKÁN VAN

Oda menjen, ha gyógyszerre és lanácsra van szüksége

BANK OF DETROIT
 az Egyesült Államok kormányja pénzének betéti helye.
 BETÉTEI TOBB MINT \$20,000,000.00
 KAMATOT FIZETÜNK MINDEN NAPRA.
 Pénzt küld a világ minden részébe gyorsan és pontosan.
 Minden pénzküldésért jófálunk.

BANK OF DETROIT
 5101 WEST JEFFERSON AVE., CORNER GARY ST.
 Detroit, Mich.
 A pénzküldés és hajójegy osztály nyitva 10-3-ig és hét-főn este 6-8-ig.

MEDDIG ÉLÜNK
 — Pešti Hírlap —

A bíbilai patriarkák azt mondogták, tulélték az ötszáz évet is, aztán elchezedtek és elesendierültek a Urban. Sokáig azt hitték, hogy ezek az évek a mi éveink voltak, holott ezek csak hadiéviek. Innen az a hiedelem, hogy a régi emberek sokkal tovább éltek, mint a maiak. ami nem valószínű még akkor se, hogyha számba vesszük, hogy az emberiség egy része az új nyavalyák által satnya lett, a törődéstől, a folytonos gondtól elesendieskedett.

Párisban most egy törököt mutogatnak, aki közel másfél százada él. Előbb az alkalomból egy amerikai orvos nem érdeklőten tanulmányt ír a hosszú életéről. A tudós azt állítja, hogy az ókor nagyemberei átlag 55-57 éves korukban haltak meg, míg a jelekor nagyemberei 63-68 éves korukban. Negyvenegy görögöt és római vett figyelembe, kilnek legbübbjéről Plutarchos azt állítja, hogy vezetőember volt a maga idejében és negyvenegy amerikai, kik között egyaránt vannak politikusok, üzletemberek és bankárok. Az orvos arra a végső következtetésre jut, hogy a szakadatlan munka, a folytonos háre, mely lázas korunk jellegzetes sajátossága, nem ártalmas az ember egészségének: amúgy jobban izzik benne az élet, annál tovább él. Mindenesetre az amerikaiak. Főképp, hogyha ráadásul bankárok is s van miből élniük.

Ha bármilyen díszes kivitelű nyomtatványra van szüksége, rendelkezzen a Magyar Hírlap

A forradalmár Petőfi végzete

A "KÖZVELEMÉNY" KÜLDTE A HARCÉRTRE. — EGY ADY-KIJELENTÉS TÖRTÉNELMI IGAZOLÁSA

"Hát sines már ember Magyarországon, hogy a haza büszkeségét is köekára tették!"
(Liszynai Kálmán felkutatása, Medgyesen 1849. január 27-én.)

Petőfi születésének századik évfordulójára készül az ország s most, mikor életének minden mozzanatát jobban tisztázzuk, igyekszünk az irodalomtörténeti kutatás, korai halála előzményeinek is igazíthatóságában kell az igazító utókor előtt állnia.
Egyik konzervatív újság szigorúan megírta 1910-ben Ady Endrét, mert Petőfi forradalmi verseihez írt "előjáró írás"ban elsőnek ingatta meg a hitet a nagy költő "hősi halálra predesztináltságáról" költött legendában. Lapozgatva a 48-as újságok elszárgult leveleit, a régi "Petőfi-Muzeum" adatgyűjteményét és a Ferenczy-féle életrajzot, meg kell bizonyosodnunk Ady kijelentésének igazáról, mely szerint:

"gazemberek és ostobák... belekergettek a háborúba, a hol elveszett."

Petőfi, aki 1848-ban, mint a francia mintára eszmélt forradalom vezetőjének, a fővárosban teljesítette politikai hivatását, a helyi szolgálatot vezető pesti nemzetiségű költőnek képezték. Agilis tagja volt a Magyar József és László vezetése alatt álló "Egységi Társulat"nak, mely döntő lépésekre képes mozgató eleme, — "Jakobinus klub"ja volt a pesti forradalomnak. (Organuma a "Radical lap — Népelem"). A körben eslekvésre hívó rövid beszédet mondott különböző lapokban cikkeket írt és személyes szereplésével is igyekezett mindent megmozgítani a felszabadulás és demokrácia érdekében. Május 12-én, mikor a katonaság önkénylőleg a tüntető népre lött, bírónak mondott ígató beszédet az általa tehetetlennek tartott kormány ellen és "nemzeti convent" egybehívását sürgette. A "Március Tizenötödike" című lap augusztus 11-iki számában tizedikéről keltett "cikkében súlyos kritikát mondott a kormányról és a nemzetgyűlésről, megkondította a vészharangot:
... a budai vérengzés... elkövetői máig büntetlenül fűtyülnek... a minisztériumunk ugy szólna személtárra kaszabolták le az embereket... Egy hónapja, hogy megaján-

lották nagy hűhóval a 200.000 katonát s azóta ez ügyben egy árva kurjongást sem tettek... ki kezesedik nyugaton Ausztriáért, melynek állatona... keze szennye eddig is mindent látszik... Egyszerre csak szom vesszük szíre magunkat, hogy nem két, hanem négy száz köze szorultunk... végső argumentumunk (t. i. a képviselőknek) mindenre az, hogy hja a nép még ilyen olyan életlen... még egy új galazatot esapnak a régihez, megajánlják a segítséget Ausztriának Olaszország ellen s ezzel maguk zárják el előttük az ajtót, melyen Európa nemesebb nemzeteinek rokonérzelme jött volna be hozzánk...
Nyilvánvaló, hogy fontosabb volt irányító, szervező és ellenőrző funkciója a fővárosban, semmint hogy a rációk elleni útközletekben századonként résztvegyen. A világtörténelem egyetlen forradalmában sem küldték barrikádokra vagy útközletekre a vezérembereket. — a tömegök fejét, — akik magát a forradalmat vezetik.

Kortársai azonban csak kis izága rimfaragót láttak Petőfi s a mindig alantas gondolkodású közvélemény beleszólt sorsába.
Márciusi népszerűségét "A királyokhoz" írt verse miatt már különben is elvesztette: emiatt valami vidéki royalista ügyvéd a "Debreceen Nagyvárdi Értesítőben" zavarhalás, áruló, éretlen, nemtelen s más gyalázkodó szavaktól hemzsező szenny-verset írt ellene, mely közkegyelven terjedt. Nagybanyan ugyanezek emittit. versét és szereplését egy jezsuita káprédikálta, mint istentelent. S mint ilyenkor már szokták tenni azokkal, kik gonddokolni tudnak és akarnak: boldog hírt költöttek. Izzatóknak tartották augusztus 11-iki cikkét, holott az események igazat adtak Petőfi-nek, mert az országgyűlés halogatása miatt nem készülhettek fel a többoldali támadásra.
A kibeszélések, megszólások, az albaratok — és volt-e igaz barátja Pesten Petőfi-nek? — megjegyzései csakhamar a közvélemény szívesén a sajtóban törték nyilvánosságra. A Klein Hermann szerkesztésében megjelenő "Der Ungar" a "Pest-Ofner Neugkeitsbote" rovatában 1848. augusztus 25-én ezt a pársoros közleményt adja:

"Viele wollen bemerkten haben, dass diejenigen Freiheitshelden, die zu der Zeit, als Petőfi und Vasváry begeisterungspriehende Reden hielten, am ungestümsten ihre donnererwältigen Eljens erlönen ließen, jetzt die saumseiligsten und schlaefrigsten im Nationagardendienste sind. Woher diese moralische Abspannung? Oder ist es bloss eine phisische?
Nem átalották fásultsággal vádolni a költőt, ki az izgalmas forradalmári tevékenykedéstől lesóványodott, aca sápadt és becses lett s közben felesége szilésit is várta a gyöngye fizikummu, sokat chezett-fázott beteges fiatalember. (Említésre méltó megfigyelése Ferenczy Zoltánnak, hogy: "midőn proklamálták a harcot, a függetlenséget, a köztársaságot, mások még tulzokban, vért-szomjazóbban beszéltek

"Mi ismervén Petőfi-nek e részbeni gondolkozását, ő azt tartja, hogy a rációk elleni esatázás nem szabadságháboru, s ezért nem akar abban résztvenni."
Azt ne higgye bárki is, hogy Petőfi-re ezek a gyanúsítások és rágalmak nem lehettek háborúba kergető hatással: ekkor írt versei mindaz események közvetlen hatása alatt születtek, természetesen ezekre a rágalmakra is felelt. "Golyók sivitának, kardok esengenek..." és "Hallod-e szív? szivem!" című verseiben válaszul és kijelenti, hogy ha a fővárosban befejezte munkáját, a harcra bizonnyítja majd be a gyanúsítások alaptalanságát. Szeptember 16-án éjjel írt föl-hívását msnap viharos helyesléssel tette magává közgyűlésén az Egyenlőségi Társulat és szeptember 17-én megjelent utolsó cikke a "Március Tizenötödike"ben.

Magyar orvos
Dr. A. G. STAINES
Dr. HÖNIG ANDOR
ASSZISZTENS
3101 W. JEFFERSON AVENUE,
(a Cary Street sarokán.)
Uj Bank of Detroit épületében
az emeleten.
TELEFON CEDAR 1842
RENDELŐ ÓRAK:
d. e. 10—12-ig, d. u. 2—6 óráig.

Szende Ferenc
itt az egyedüli
ZENETANÁR
ki szakértelmével és bíztoe
sikerrel
ZONGORA ÉS HEGEDŐ
leckét ad. Uj címe:
PROF. F. SZENDE
3123 W. Jefferson Ave.
Tel. Cedar 1194.

HIRSCHFELD BROTHERS
Hajójegy ügynökk. Pénzküldésiroda.
Közjegyzői hivatal.
HAJÓJEGYEK! PENZKÜLDES!
7724 W. JEFFERSON AVE.,
Delray, Detroit, Mich.

Tizenöt különböző

helyen talál Detroitban DIME fiókokat, a honnan KÜLDHET PÉNZT HAZA, vagy a hol 3 százalék mellett helyezheti el betétjét — a hol mindenfajta banküggyben tanácsot szolgálnak.
Használja az ön lakásához vagy műhelyéhez legközelebb eső fiókot.
ALAPTOKE ES FELESLEG \$3.000.000

Dime Savings Bank

FORT ÉS GRISWOLD ST.
FIÓKOK:
6501 Woodward Ave., Milwaukee sarok.
3612 Grand River Ave., Lawton sarok.
1400 Michigan Ave., 8th Street sarok.
9143 Grand River Ave., Highfield sarok.
6503 — 14th Ave., Ferry Park sarok.
104 Broadway, Whiterell St. sarok.
8811 Oakland Ave., Holbrook sarok.
7131 Harper Ave., Frontenne sarok.
Mt. Elliot & Davison.
4201 Woodward Ave., Willis sarok.
6465 Jefferson Ave., Beaufalt sarok.
1357 Gratiot Ave., Russel sarok.
1900 Chene, Sherman sarok.
A Federal Reserve System tagja.

és irtak, szítva a nemzeti ellenállás tüzét a dinasztia és bécsi kormány ellen s tőlük nem követelte a közvélemény a harctérre vonulást."

Mikor augusztus 21-én a radikálisokat leszávatták a hadügyi javaslat körül s Petőfi a többséggel tartó Vörösmarty ellen fordult ismert versében, ezt az alkalmat felhasználva Vahot Imre, a "Nemzetör" szerkesztője is, Petőfi ellen írt vagy íratott támadó cikkeket. Az "Egy önkéntes" álnév alá buvó patkány így fejezi be mérgező cikkét:

"Sándor ösem, te minden versedben szabadságunk elnyomói, ellenségünk vért-szomjazóid; te keservesen panaszkodál, hogy nem akkor születél, midőn alkalma volt a magyarnak diaskoszorut szerezni a harmamezőn. Ime most nyakunkon a háboru, minden ép karra szüksége van a házáknak, — te katona voltál, gyermeked nines, — s roppant kardod, mellyel a márciusi napokban annyira esőrómpöltél, mégis hüvelyében ovszadsodik."
Csillag alatt egy mérges nyált fröcskölő, rosszul fogalmazott megjegyzést is hozsát ki meg a "Szerk." (Vahot Imre), mely mehtegetés álarcában szintén gonyos éli, vérig ható támadás:

"Mi ismervén Petőfi-nek e részbeni gondolkozását, ő azt tartja, hogy a rációk elleni esatázás nem szabadságháboru, s ezért nem akar abban résztvenni."
Azt ne higgye bárki is, hogy Petőfi-re ezek a gyanúsítások és rágalmak nem lehettek háborúba kergető hatással: ekkor írt versei mindaz események közvetlen hatása alatt születtek, természetesen ezekre a rágalmakra is felelt. "Golyók sivitának, kardok esengenek..." és "Hallod-e szív? szivem!" című verseiben válaszul és kijelenti, hogy ha a fővárosban befejezte munkáját, a harcra bizonnyítja majd be a gyanúsítások alaptalanságát. Szeptember 16-án éjjel írt föl-hívását msnap viharos helyesléssel tette magává közgyűlésén az Egyenlőségi Társulat és szeptember 17-én megjelent utolsó cikke a "Március Tizenötödike"ben.

EDISON ÁRAM FOGYASZTÓKHOZ
TUDJA ÖN
Hogy mi ingyen eseréljük ki ujjakkal a kiégett biztosítókat? Es hogy akár nappal, akár éjjel, bármikor felhívhatja az "üzemzavar" osztályt?
TUDJA ÖN
Hogy mi ingyen eseréljük ki a régi 40 és 60 voltu lámpákat és ha telefonon felhív bennünket, szállítjuk a lámpákat?
TUDJA ÖN
Hogy villanyos vasalókon és hasonló eszközökön ingyen végzünk javításokat és hogy a vezetőkeket is kicseréljük, ha ninesenek nagyon megviselve?
TUDJA ÖN
Hogy ön fizetheti telefonszámláit a legközelebbi bankfiókban vagy gyógyszerháznál?
THE DETROIT EDISON COMPANY
FŐIRODA WASHINGTON és STATE STS.
Telefon MAIN 4300
FIÓKOK:
5630 Michigan Ave., közel a Junctionhoz. Telefon Walnut 1996.
9608 Jos. Campau Avenue, közel Norwalkhoz. Telefon Market 4100.
2000 Second Ave., közel az Elizabethhez. Tel. Cherry 4400.
15 Ford Ave., Highland Park. közel a Woodwardhoz. — Telefon Hemlock 5350.
12923 E. Jefferson Avenue, közel a Dickersonhoz. Tel. Hickory 5969.

ben és tetteiben összhangosan élte ki hivatását. A párisi forradalom közvetlen hatása alatt költő-forradalmár és republikánus költő, szemében a költő nemzet-szerető proféta és a szabadságmozgalmak előharcosa volt. A Posten tartózkodás — amit annyira irigyeltek kortársai — külföldön börtönt, bilineset vagy bitót hozott volna számára forradalmi működéséért, ha Buda este ott találja, mert
1849 februárban körözvelet adott ki ellene Windisch-graetz herceg
(nagyapja a mai nemzetgyűlési képviselőnek.)
A Petőfi sorsát oly tisztán meglátó Ady Endréről járatták ugyanazt a kálváriát 1915-ben, midőn ellenségei álnév alá bujva támadták hasonló módon és kergettek a háborúba, bár ő még esatadalokat sem írt soha. Nyilván utban volt a háboru borzalmai ellen tiltakozó, bátor szöki-mondásával.

Be is sorozták a nagybeteg Adyt és nem ellenségein mulott, hogy nem a harctérre lett a "halottak élén" a tragikus sorsu erkölcsi hősek vezére.
Ellenségei óhaja azonban teljesült, mert sokat zaklatott ideg-zetével csak két hónappal élte túl a háborut. (1919. I. 27.)
S Petőfi és Ady haláluk után éppen azok koszorúzták költővé és martírrá, akik, míg éltek, üldözték őket, mert minden mestert a Tudásai glóriának meg akkor; mikor már utjokból sikerült eltenni... miként Petőfi is megénekelte keserűségében.
Tamás Ernő.

AMIKOR A VÁROS CSINÁLTAT HAMIS FOGAKAT
Ez a különös eset Kiskundorozmán történt meg, ahol Német Viktoriának a város költségén csináltak fogat. A különös esetről a Szegedi Újság a következőképpen számol be:
Német Viktória dorozsmai asszony a hatóság hibájából kihullottak a fogai. A tényből csak ennyi ismeretes előtünk, de gyanítjuk, hogy valami eltévedt hatóságai ököcsapás okozta a különös esetet. A károsult persze "fogat fogért" kiállott és most pörrel fenyegeti a várost. A dorozsmai fogtechnikusnál ötezer koronába került a szájborendezés helyreállítása. A tanácsietett is kiutalni az ötezer koronát, mert párless esetén sokkal több kerülne volna Német Viktória fogai.

STETSON HATS
DIVATOSAK
TARTÓSAK
KITŰNŐEK
JOHN B. STETSON COMPANY PHILADELPHIA
F. L. 61

Mi van a tulvilágon?

Conan Doyle spirifiszta afférja
Londonból jelentik: Conan Doyle, a híres regényíró, a kinek munkáit világszerte olvassák, tudvalóvén buzgó spirifiszta. Köteteket írt már a spirifisztról, a lelkek megnyilatkozásáról és a tulvilágról. Legutóbb arra szánta el magát, hogy a nagy nyilvánosság előtt tárja fel, milyen is voltaképpen a másvilág? Egy órási terem zsufolva volt hölgyekkel és urakkal, a kik eljöttek a regényíró felolvasását meghallgatni.
— Az ugynevezett asztaltáncoltatások — kezdte beszédét Conan Doyle — nem merítik ki a spirifiszta. A mozgó asztal csak igen elenyésző jele annak az erőnek, a mely előtt az emberek tulnyomó része tudatlanul elhalad. Tegnap is volt nálam egy ugynevezett séance. A legkiválóbb tudósokat és írókat hívtam meg magamhoz, győződjön meg a tulvilág létezéséről. A szellemek valóban jelentkeztek és elmondottak egyet-mást arról, a mi halálunk után következik. Ezekből meg lehet állapítani, hogy a tulvilág tulvilágonként nem egyéb, mint a földi élet tökéletesebb kiadása. Az emberek szöhek, különösen az asszonyok gyönyörűek, arenkrol leugárik a szellemiség. Mindenütt egyetértés, harmónia és napfény van. Gyüüllöködést, haragot, veszekedést nem ismernek. A kik a földön égvütt voltak, azok az ében is találkoznak: Zsombes feleség-ről és durva férjéről ott nem tudnak.
Nagy bünt követ el az, a ki ezeket a dolgokat kifigüráza hiszen az Uj testamentum is tele van spirifiszta. Ugyan mivel magyarázzák meg a esudákat, ha nem azokkal a titkos erővel, a melyek a közönséges ember előtt örökre eltakarva maradnak? Ismétlem, a tulvilágot a földi életünk folytatásának lehet tekinteni. Ugyanaz a muzsika zeng ott is, csak hogy két-három oktávval magasabb. Nem kell ettől az élettől félni, ellenkezően vágyini kell rá. De ez nem jelent azt, hogy a földi élettől minél előbb igyekezzünk megszabadulni. A földi élet igen jó iskola, a mely az embereket megtaníthatja arra, miként legyenek jobbak és tökéletesebbek...
Ugyanazon a napon, a mikor Conan Doyle e felolvasásáról a tudósítások napvilágot láttak, megjelent a Saturday Review. Ennek az előkelő hetilapnak a szerkesztője, Mr. Filson Young egy cikkben leírja azt a séanceot, a melyről a híres regényíró felolvasásában megemlékezett. A rendkívül tekintélyes hetilap szerkesztője szintén hivatalos volt Conan Doyle házába. Mr. Filson elmondja, hogy az a szoba, a melyben a vendégek összegyülekeztek, teljesen el volt sötétítve. Hosszu asztal körül ültek, az asztal közepén tölesér állott, körülbelül olyan, a milyennel a gramofonok szoktak ellátva lenni. A tölesér közelében a médium tartózkodott. Közvetlen mellette — Filson mellett — egy fiatal hölgy ült. Először egyházi énekeket énekeltek, majd a Miatyánkot recitálták el áhitatos buzgalommal. Még néhány imát rebegtek el, hogy az atmoszférát a szellemek számára "kellemesebbé" tegyék. Egyszerre csak minden zaj elcsitult és teljes némaság borult a kis gyülekezetre. Néhány perc múlva gyöngye sutogást lehetett hallani.
— Itt yannak! — mondotta a médium.
Hall szavakat lehetett hallani, a melyeknek hol volt értelme, hol nem. A szerkesztő szomszédságában ülő hölgy hirtelen felkiáltott:
— Az édesanyám hangját halom, ugy látszik, beszélni akar velem!...
A tölesérből csakugyan szavak hangzottak: "Te vagy az, Mary!" — A hölgy extázisban rebegte: "Igen, én vagyok, anyuskám! Hogy vagy, egyetlen jószágom? Mit csinálsz?" A médium arra figyelmeztette a hölgyet, bátorítsa csak az anyját, akkor valószínűen meg is fogja érinteni. Filson szerkesztőnk erre az az ötelete támadt, hogy végére járt a dolognak, — van-e valami igazság a szellemiségben vagy sem? A mikor szomszédnője az izgatottságtól fuldokló hangon arra kérte halott édesanyját, hogy közeledjék hozzá, ő esendesen megmozgott a hölgy térdét. Erre ez nyomban felsikoltott:
— Igen, már itt van mellettem, megérintett!...
A szerkesztő most a hölgy derékká fogta meg és gyöngéden megmozgatta. "Az anyám megélt" — kiáltotta a hölgy. Filson ezután a tölesért ragadta meg és az asztal alá dugta. Ettől a pereltől fogva a szellemek makacsodni kezdtek, nem beszéltek többé, a hölgy édesanyja is eltűnt. A médium pedig így szólott:
A megfelelő atmoszféra nines fölébb meg, a séance-ot nem lehet folytatni.
Meggyújtották a villanyt, a hölgyek és urak csillogó szemekkel meredtek egymásra és a séance eseményeit tárgyalták.
A Saturday Review e leleplezésének óriási hatása volt. Egész Anglia nevet a híres regényíró, a ki annyire fébre engedte magát vezetni. Conan Doyle azonban komolyan megharagudott. Nyílt levelet tett közzé a melyben ezt írja:
— Nem tételeztem volna fel Mr. Filsonról, hogy vendégszeretetem mel ilyen módon visszaéljen. A mellette ülő hölgy molesztálása és a tölesér megragadása következtében a szellemek nyilvánvalóan megsértődtek és így a séance lehetetlenné vált. Ez az incidens, arra kényszerít, hogy a nyilvánosság előtt mondjam fel neki a barátságot. Nem óhajtok vele többet érintkezni. A médiumtól és a "többiektől" pedig itt a nyilvánosság előtt kérek boocsánatot.
Ennek a spirifiszta afférnak még folytatása lesz.

— Itt yannak! — mondotta a médium.
Hall szavakat lehetett hallani, a melyeknek hol volt értelme, hol nem. A szerkesztő szomszédságában ülő hölgy hirtelen felkiáltott:
— Az édesanyám hangját halom, ugy látszik, beszélni akar velem!...
A tölesérből csakugyan szavak hangzottak: "Te vagy az, Mary!" — A hölgy extázisban rebegte: "Igen, én vagyok, anyuskám! Hogy vagy, egyetlen jószágom? Mit csinálsz?" A médium arra figyelmeztette a hölgyet, bátorítsa csak az anyját, akkor valószínűen meg is fogja érinteni. Filson szerkesztőnk erre az az ötelete támadt, hogy végére járt a dolognak, — van-e valami igazság a szellemiségben vagy sem? A mikor szomszédnője az izgatottságtól fuldokló hangon arra kérte halott édesanyját, hogy közeledjék hozzá, ő esendesen megmozgott a hölgy térdét. Erre ez nyomban felsikoltott:
— Igen, már itt van mellettem, megérintett!...
A szerkesztő most a hölgy derékká fogta meg és gyöngéden megmozgatta. "Az anyám megélt" — kiáltotta a hölgy. Filson ezután a tölesért ragadta meg és az asztal alá dugta. Ettől a pereltől fogva a szellemek makacsodni kezdtek, nem beszéltek többé, a hölgy édesanyja is eltűnt. A médium pedig így szólott:
A megfelelő atmoszféra nines fölébb meg, a séance-ot nem lehet folytatni.
Meggyújtották a villanyt, a hölgyek és urak csillogó szemekkel meredtek egymásra és a séance eseményeit tárgyalták.
A Saturday Review e leleplezésének óriási hatása volt. Egész Anglia nevet a híres regényíró, a ki annyire fébre engedte magát vezetni. Conan Doyle azonban komolyan megharagudott. Nyílt levelet tett közzé a melyben ezt írja:
— Nem tételeztem volna fel Mr. Filsonról, hogy vendégszeretetem mel ilyen módon visszaéljen. A mellette ülő hölgy molesztálása és a tölesér megragadása következtében a szellemek nyilvánvalóan megsértődtek és így a séance lehetetlenné vált. Ez az incidens, arra kényszerít, hogy a nyilvánosság előtt mondjam fel neki a barátságot. Nem óhajtok vele többet érintkezni. A médiumtól és a "többiektől" pedig itt a nyilvánosság előtt kérek boocsánatot.
Ennek a spirifiszta afférnak még folytatása lesz.

— Itt yannak! — mondotta a médium.
Hall szavakat lehetett hallani, a melyeknek hol volt értelme, hol nem. A szerkesztő szomszédságában ülő hölgy hirtelen felkiáltott:
— Az édesanyám hangját halom, ugy látszik, beszélni akar velem!...
A tölesérből csakugyan szavak hangzottak: "Te vagy az, Mary!" — A hölgy extázisban rebegte: "Igen, én vagyok, anyuskám! Hogy vagy, egyetlen jószágom? Mit csinálsz?" A médium arra figyelmeztette a hölgyet, bátorítsa csak az anyját, akkor valószínűen meg is fogja érinteni. Filson szerkesztőnk erre az az ötelete támadt, hogy végére járt a dolognak, — van-e valami igazság a szellemiségben vagy sem? A mikor szomszédnője az izgatottságtól fuldokló hangon arra kérte halott édesanyját, hogy közeledjék hozzá, ő esendesen megmozgott a hölgy térdét. Erre ez nyomban felsikoltott:
— Igen, már itt van mellettem, megérintett!...
A szerkesztő most a hölgy derékká fogta meg és gyöngéden megmozgatta. "Az anyám megélt" — kiáltotta a hölgy. Filson ezután a tölesért ragadta meg és az asztal alá dugta. Ettől a pereltől fogva a szellemek makacsodni kezdtek, nem beszéltek többé, a hölgy édesanyja is eltűnt. A médium pedig így szólott:
A megfelelő atmoszféra nines fölébb meg, a séance-ot nem lehet folytatni.
Meggyújtották a villanyt, a hölgyek és urak csillogó szemekkel meredtek egymásra és a séance eseményeit tárgyalták.
A Saturday Review e leleplezésének óriási hatása volt. Egész Anglia nevet a híres regényíró, a ki annyire fébre engedte magát vezetni. Conan Doyle azonban komolyan megharagudott. Nyílt levelet tett közzé a melyben ezt írja:
— Nem tételeztem volna fel Mr. Filsonról, hogy vendégszeretetem mel ilyen módon visszaéljen. A mellette ülő hölgy molesztálása és a tölesér megragadása következtében a szellemek nyilvánvalóan megsértődtek és így a séance lehetetlenné vált. Ez az incidens, arra kényszerít, hogy a nyilvánosság előtt mondjam fel neki a barátságot. Nem óhajtok vele többet érintkezni. A médiumtól és a "többiektől" pedig itt a nyilvánosság előtt kérek boocsánatot.
Ennek a spirifiszta afférnak még folytatása lesz.

— Itt yannak! — mondotta a médium.
Hall szavakat lehetett hallani, a melyeknek hol volt értelme, hol nem. A szerkesztő szomszédságában ülő hölgy hirtelen felkiáltott:
— Az édesanyám hangját halom, ugy látszik, beszélni akar velem!...
A tölesérből csakugyan szavak hangzottak: "Te vagy az, Mary!" — A hölgy extázisban rebegte: "Igen, én vagyok, anyuskám! Hogy vagy, egyetlen jószágom? Mit csinálsz?" A médium arra figyelmeztette a hölgyet, bátorítsa csak az anyját, akkor valószínűen meg is fogja érinteni. Filson szerkesztőnk erre az az ötelete támadt, hogy végére járt a dolognak, — van-e valami igazság a szellemiségben vagy sem? A mikor szomszédnője az izgatottságtól fuldokló hangon arra kérte halott édesanyját, hogy közeledjék hozzá, ő esendesen megmozgott a hölgy térdét. Erre ez nyomban felsikoltott:
— Igen, már itt van mellettem, megérintett!...
A szerkesztő most a hölgy derékká fogta meg és gyöngéden megmozgatta. "Az anyám megélt" — kiáltotta a hölgy. Filson ezután a tölesért ragadta meg és az asztal alá dugta. Ettől a pereltől fogva a szellemek makacsodni kezdtek, nem beszéltek többé, a hölgy édesanyja is eltűnt. A médium pedig így szólott:
A megfelelő atmoszféra nines fölébb meg, a séance-ot nem lehet folytatni.
Meggyújtották a villanyt, a hölgyek és urak csillogó szemekkel meredtek egymásra és a séance eseményeit tárgyalták.
A Saturday Review e leleplezésének óriási hatása volt. Egész Anglia nevet a híres regényíró, a ki annyire fébre engedte magát vezetni. Conan Doyle azonban komolyan megharagudott. Nyílt levelet tett közzé a melyben ezt írja:
— Nem tételeztem volna fel Mr. Filsonról, hogy vendégszeretetem mel ilyen módon visszaéljen. A mellette ülő hölgy molesztálása és a tölesér megragadása következtében a szellemek nyilvánvalóan megsértődtek és így a séance lehetetlenné vált. Ez az incidens, arra kényszerít, hogy a nyilvánosság előtt mondjam fel neki a barátságot. Nem óhajtok vele többet érintkezni. A médiumtól és a "többiektől" pedig itt a nyilvánosság előtt kérek boocsánatot.
Ennek a spirifiszta afférnak még folytatása lesz.

DETROITI MAGYAR ORVOS
Dr. M. E. Kohn
8100 West Jefferson Ave
Rendelő órák: d. u. 1—3-ig, este 7—9-ig.
Iroda: Cedar 1800
Lakás: West 1905.

KNITTLI BÉLA
SZIVAR ÉS DONÁNY ÜZLETE
6130 W. JEFFERSON AVE

MIBE KERÜL AZ UJSÁG ELŐÁLLÍTÁSA

Budapest január. Naponta érkeznek a hírek hozzászólásainkhoz, hogy a külföldi egyes államokban az újságállalatok anyagi válsággal küzdenek. A vezető német újságok egyike, a Kölnische Zeitung, majd a német lapkiadók köztétele állapította meg a minap hogy a német sajtót a drágulás súlyos helyzet elé sodorta, a miből ugyilátszik nines menekvés. Pedig Németországban vannak a legkínzóbb festégyárak, hiszen a német festékipar az egész világon vezet, ott van a sok papírgyár, a melyeket a német-nyelvi és a német-orosz határ szeresés alakulása következtében bőségesen el lehet látni a szükséges anyaggal.

Mindezek a szembeötlen kedvező körülmények sem tudták megóvni a német sajtót az elkövetkeztet súlyos gazdasági válságtól. Használisan szomorú hírek érkeznek Német-Ausztriából, is és mint a mostan érkezett legfrissebb jelentések híriül adják, az osztrák lapok jó része máris beszüntette déli és esti kiadásait, míg több lapvállalat összes kiadásainak február elsejére kitűzött végleges megszüntetését jelenti a közönségnek. Ezek mellett a jelenségek mellett úgysem válna elhallgatni, hogy mennyivel nehezebb helyzetben vannak a magyar lapok, hiszen nekünk nines papírgyárunk, nyomdaiparunk, a külföldi anyagok áraként emelkedésére jellemző hogy a papiros, ára békekoronában 25-26 fillér volt, ma ötvenkorona, nem is szólva arról, hogy a békebeli, illetve a háború alatt szállított papir sokkal jobb minőségű volt a mostaninál. A fentiek kilója 1917-ben 45 fillérbe került, most 80-90 korona. A rotációsoknál használatos nemez darabja 1917-ben 12 korona volt most 220 korona. A hengeranyag kilója 1917-ben 3 koronába került és 1922-ben 300 koronába került. A fém kilója 1917-ben 80 fillér volt, jelenleg 60 korona. A villamos hajtóerő kilowattóránként 1917-ben 18 fillér, 1921-ben 6 korona volt, hogy 1922-ben mennyit fizetünk érte, azon most gondolkodnak a városházán.

Az olaj kilója 1917-ben 1.50, 1922-ben 70 koronába került és sokkal silányabb minőségű, mint néhány évvel ezelőtt. A kötőspárga 1917-ben kilonként 1 koronáért volt kapható, most 220 korona. Ez a tétel különösen a lap szétküldésére és csomagolására drágítja meg. Félélmetes ugrást választások előtt állunk és választásoknál a túlzások ellen el-sősorban a sajtó nyújthat pártatlan védelmet. Ha mindezeket a feladatokat a magyar lapok hazafias kötelességtudás áterzésével teljesítik, viszont nem hallgatják el, hogy a nemzeti feladatok teljesítése közben a nyugatról kiindult anyagi válság szele őket is megrendíti és hogy sok lapvállalat a régen szerzett anyagi javakat kénytelen feláldozni, hogy létét biztosítsa.

Néhány adattal szolgálunk, a melyek megvilágítják a folyton fokozódó terheket, a melyek a magyar újságkiadást összeomlással fenyegetik. A legutolsó bekecsentdőkben 12 oldalas lapnál az első 10,000 példány ára papírral együtt összesen 350 koronába került. Minden további 10,000 példány előállítási költsége papírral együtt 12 koronát tett ki, tehát 20,000 újságpéldány papírral együtt 370 koronába került. Ezek szemben 1922-ben egyedül a szedési költség 8 oldalas lapnál 13,500 korona, ön-tés és nyomási költség, valamint a nyersanyag 20,000 koronába került. Ezek az összegek papír nélkül értendők, tekintet nélkül a példányszámra és akkor is meg kell fizetni, ha a lap nem jelenik meg. A papir ára 8 oldalas lapnál ma 20,000 példányánál 30,000 korona, hogy holnap mennyi lesz, az a külföldtől függ.

Az újság készítésénél felhasznált anyagok áraként emelkedésére jellemző hogy a papiros, ára békekoronában 25-26 fillér volt, ma ötvenkorona, nem is szólva arról, hogy a békebeli, illetve a háború alatt szállított papir sokkal jobb minőségű volt a mostaninál. A fentiek kilója 1917-ben 45 fillérbe került, most 80-90 korona. A rotációsoknál használatos nemez darabja 1917-ben 12 korona volt most 220 korona. A hengeranyag kilója 1917-ben 3 koronába került és 1922-ben 300 koronába került. A fém kilója 1917-ben 80 fillér volt, jelenleg 60 korona. A villamos hajtóerő kilowattóránként 1917-ben 18 fillér, 1921-ben 6 korona volt, hogy 1922-ben mennyit fizetünk érte, azon most gondolkodnak a városházán.

Ha Detroitból ki vagy be, vagy bárhol is akar költözödni, egy keress fel GÉCZY JÁNOS MAGYAR FUVAROST 8105 Thaddeus Ave. (Cary sark) Telefon: Cedar 491.W.

ódagott valahol. A fiu nem jött meg Szegedről. (Jobb is hogy nem jött meg, mert talán még az udvarból is kilökdösték volna.) De ha hátul volt is Ancsur, mégis csak őt nézték, szembetűnt mindenkinek a nagy, urias ház, mely ő rája maradt és még sokkalta jobban s amint véletlenül el-ejtette a könnyáztatott zsebkendőjét, a gyászgyülekezet valamennyi özvegy embe-re (köztük egy tanácsbeli is) rohant azt felvenni.

A leesett kendő volt a mértéke annak, hogy ő mennyit emelkedett az emberi véleményekben a mai nappal.

Harmadnapra összegyűlt az egész rokonság Sztorarik közjegyzőnél, ahol a végrendeletet felbontották. Hát biz' ez egy kiesit furesa volt.

A magyar tudós akadémiának hagyott az öreg kétezer forintot.

"Hagyott továbbá mindazon özsejmények részére, akikhez eljárógatott, vagy akiket ismert valamikor, vagy akiknek udvaroit. S ilyen asszonyságot névszerint kilencet sorolt fel, a hagyományozott összeget pedig, huszezer forintot o. é-ben odaesatolta készpénzben a végrendelethez. Sztorarik közjegyzőt bizta meg annak kiosztásával.

A rokonok lélekzefolytva hallgatták a Boldizsár testvér, vagy néhai Gáspár testvér, az egyes tételeknek fifejték meg-

HIRDETMÉNY

Az 1921 Julius hónapban, a román kormány által hozott adótörvény értelmében, MINDEN ROMÁN ALATTVALÓ vagy idegen, kinek birtoka, ingatlan vagyona vagy pénze van Romániában vagy romániai bankban betévc, köteles e törvény alapján VAGYON NYILATKOZATOT tenni.

Ezen nyilatkozatot a községi bíróhoz vagy városi adóhivatalhoz kell beküldeni. A nyilatkozatot a törvény által megszabott vagyonnyilatkozati formán kell kiállítani, melynek alapján lesz mindenkinek személyes adója meghatározva.

Aki nem nyújtja be a nyilatkozatot a törvény által meghatározotti időben, a fentemlített törvény 37-ik cikke értelmében nagy késedelmi adót fizet.

Kérjen bővebb felvilágosítást Drugociu Exchange and Steamship Ticket Irodában, 5100 Russell St. Telefon: Northway 5667, Market 469. — Detroit. N. T. Cucu, 213 Grand Ave., East, Highland Park, Mich.

ROUMANIAN SERVICE BUREAU

218 SOUTH WABASH AVE., CHICAGO, ILL.

mutatnak a munkabérek, a melyek a nyomdászok békebeli bé-reihez viszonyítva közel 3000 százalékkal emelkedtek. Külön kiemeljük azokat a költségeket, a melyeket az előfizetők kizsálgálása okoz a lapoknak a szétküldés és a házhozszállítás drágulása folytán.

Régebben minden hónapban átlag 30 címszalagot kellett beszerezni egy-egy előfizető számára, a mi nyomdai munkával együtt 6 fillérbe került. Ma egyetlen címszalag papiros (nyomás nélkül) 5 fillér, tehát 30 napon át 1.50 korona. Ezenkívül a lapok régebben a szállításhoz kedvezményeket élveztek, sőt gróf Tiszta István a háború alatt a sajtó munkája iránt való elismerésből megengedte, hogy a vasut ingyen szállítsa az újságokat; ma minden példányra 10, illetve 20 filléres bélyeget kel ráragasztani. Budapestben az előfizetők lakására szállítjuk a lapokat, a mi szintén nagy terhet ró a vállalatokra.

Mi a lapkiadásnak ezt a szomorú képét és sokféle baját csak azért tártuk a nyilvánosság elé, mert azt akarjuk, hogy a közönség nálunk is becsülje meg az újságírói munkát és kellően méltányolja a lapvállalatok áldozatkészségét, a mely — mint a Kölnische Zeitung írja — ma mindenhol a nemzeti célok érdekében történik, mivel a viszonyok változása következtében rég megszűntek azok az idők, amikor az újságok jövedelmelet hoztak és a lapkiadás szlet volt.

GIYERMEKGYLKOS ANYÁK

A budapesti "Új Nemzedék" írja, hogy az utóbbi három esztendőben az anyák bestiálitása Budapestben annyira fokozódott, hogy ezalatt az idő alatt nem kevesebb, mint 275 esecsémőhul-lát találtak a gyűjtőesatornában. A rendőri kutatások mindeztide-ig nem vezettek eredményre. A legtöbb hullát a szülészeti klinika közelében találták.

UTITÁRSÁK KERESTETNEK MÁRCIUS KÖZEPÉRE

Veszprém, Zala, Baranya, Borsod és Szatmár megyékbe.

Ezen megyékbe már vannak nálam utasok.

Duschinsky Jenő

hajójeji és pénzküldő irodája

7800 W. JEFFERSON AVE., Detroit, Mich.

Husz éve annak, hogy közöstem a betegekkel, hogy az én Bulgár Vértetm és segitségére lesz a természetnek a székrekedés megszüntetésében, a vesékrol a márgék leolbitésában, a gyomor és belek savanyúságának megszüntetésében, a vér tisztításában.

Megmondtam nekik, hogy az én Bulgár Vértetm lefekvéskor forró vízbe, megcsünteti a hálest és meg-menti őket az influenzaztól és tüdő-gyulladástól.

Ma millió és millió egyén használja a Bulgár Vértetm, mint a legkezele-tőbb háziszer.

A gyökerekből, barkákból, magokból levelekből, eprekből és virágokból főzött gazdag levék hetente egyszer vagy kétszer veve bárkit is egész-ségben tartanak.

Gyógyszerészek orromel tartják kéz-nél e szert a betegek részére, mert azok, akik a Bulgár Vértetm használják, újból veszik és elmondják, hogy milyen jól tett velük.

Csak kérje a gyógyszerésztől meg-ma — vagy küldök egy nagy eszalád dobozzal beléle 1 dollár 25 centért, dobozzal beléle 1 dollár 25 centért, vagy 6 dobozzal 6 dollár 25 centért.

Cimeze rendelésért íg: H. H. Von Schlick, President, 449 Marvel Bldg, Pittsburg, Pa.

KÖSZÖNETNYLVÁNTÁS

Alfirott hálás köszönetet mondok mindazon rokonok, ismerősök és jó barátoknak, akik forrón szerellett férjem Albrecht Béla elhnyta alkalmából a ravatalra koszorut helyeztek, autoikkal a temetésen megjelentek és részvétőkkel fájdalunkat enyhítettek.

Koszorut küldtek: Simon Lajos és neje, Papp András és családja, Bácz Gyula, Ross János, Aschenbrenner és családja, Josephovics Manó és családja, Eperjési Sámuel és családja, Papp család, Aladied József és családja, Bejezi Sándor és neje, Mr. és Mrs. Hunyadi, Turesányi Vendel és neje, Harkai János és családja.

Autoikkal jelentek meg a temetésen: Bejezi Sándor, Major Ferenc, Desotta József és Agni István.

ALBRECHT BÉLÁNÉ, szül. Papp Klára.

HIREDESEN A MAGYAR HIRLAPBAN

nyugvásukat egy fejbőlintással, esetleg va-lamely ilyen fajta közbesszólással:

- Hát ez is helyes.
- Méltányos.
- Isten neki.
- Jól tette.

Csak Panyókiné vigyorgott gnyosan, a mikor a kilenc asszony neve elhangzott.

- Ah, no. De különös.
- Boldizsár testvér, aki azt tartotta, hogy nem érdemes a kiesynességekben feun-akadni, (hiszen teljes életében bolond volt a megboldogult Pali), nagylelkűségét fitogtatva, kiáltott fel:
- Tessék tovább olvasni, közjegyző ur.
- Nincs tovább.

A csodálkozás felszisszenése hallatszott mindenfelől. Mindannyian a végrendelet-hez rohantak.

- Az lehetetlen.
- A közjegyző vállalt vont.
- Pedig egy betű sincsen több.
- De hát a többi vagyon?
- A Csehország ügyi uradalom!
- Arról nem végredelekezük.
- Megfoghatatlan! — hörögte Grego-rics Gáspár.
- Az egészben az a különös — vélte Boldizsár, hogy a szakácsnéjáról és annak porondjáról nem emlékszik meg, pedig az egész világ belát a szita alá.

ÁTÍRTÁK A LINCOLN GYÁRAT Szállítótulajdonos, mint betörő

FORDÉKRA

8,000,000 dolláros csekket adott át a zautomobilkirály a csódtö-megmondónoknak, mire megkapta az adásvételi szerződést.

Szombaton reggel Henry Ford személyesen fizette ki az általa megvett Lincoln Motor Co. 8,000,000 dollár vételárát a Detroit Trust Company-nál, az automobilgyár csódtömegmondónokánál. — Ralph Stone, a bank elnöke vette át a nyole millió dolláros csek-ket és ugyan 5 adta át azután Fordnak a deod-et, a melyvel a Ford érdekeltség nevére írják át a Lincoln telep tulajdonjogát.

A csekk a National Bank of Commerce volt kiállítva és Ford aláírása is rajta volt. A Stone által kiállított átíratási okmá-nyon 8000 dollár ára bélyeg van. Stone a neki átadott nyole mil-lió dollárból első sorban az Egye-sült Államok részére járó és 610,000 dollárra ruzó jövedelmi adót fizette ki, a mely teljes össze-gében volt kifizetendő, míg a többi hitelezők majd csak bizo-nyos százalékat kapják meg kö-veteléseiknek.

MULATSÁGOK SORRENDEJE

(Ezen rovatban díjtalanul közöljük a különböző magyar egyesületek csodákoz-mulatságait. Kérjük az egyesületek vezetőségét, sziveskedjenek velünk a terbe vett mulatságukat minden alkalommal közölni. Így elérhető lesz, hogy ugyanazon napra nem fog több mulatság esni.)

FEBRUÁR 19-én a Hungarian American Club zártkörű jel-mezes bálja a Club helyiségé-ben.

FEBRUÁR 19-én az Előre Mű-kedvelőkör jelmez bálja a Munkás Otthonban.

FEBRUÁR 19-én a Szent László Egyelet érdekes műsorral egy-bekötött táncmulatsága a ma-gyar görög Kath. templom base-mentjében.

FEBRUÁR 26-án a Magyar Ifj. Társasok kultur estélye és táncmulatsága. Glatler Gyula zongora játéka. Márk Béla fel-olvasása után szinre kerül a "Császár katonái" című 3 felvo-násos dráma.

FEBRUÁR 26-án a Szent Kereszt Hitközség farsangi bálja a hit-község nagyertermében.

FEBRUÁR 28-án a Woodmen Circle 80-ik számu Victoria Női osztályának farsangvegi táncmulatsága a Peninsular Hallban.

FEBRUÁR 28-án a nagy színház-ban Fedák Sári fellépése Rák-kay színtársulatával a "JA-NOS VITÉZ"-ben.

MÁRCIUS 1-én a kis színházban Fedák Sári fellépése Rátkay Márton színtársulatával a "Bob Hereg"-ben.

HALÁLOS BALESEK

Ot halálos kimeneteli baleset történt Detroitban és külvárosai-ban az elmúlt hétfőn. Az első bál-lészetet hétfőn déltán jelentet-ték a rendőrségnek. A Michigan Avenue 565 szám alatt lakó John Draper halva találták ágyá-ban. Megállapították, hogy Dra-per, aki valami baja elten orvos-ságot szedett, ebből nagyobb ada-got vett be és az orvosságban le-vő opium meglölte.

Patrick Carnlost, a Sherman Street Carbanban egy villanyos útőtte el és a szerenésletlen embe-rolyan súlyos sérüléseket szenved-tett, hogy a Highland Park kör-házban hétfőn déltán meghalt.

A 21 éves Frank Truzeket még február 4-ikén felfordult automo-biljával. Akkor a Receiving Hos-pitalba szállították, a hol aztán most hétfőn sérüléseibe behalt.

A két letes James Snowgold hétfőn fulladás következtében mult ki. A kis apróságot anyja aludni tette, a gyerek közben fel-ébredt és az ágyemléket szájá-ba tömte. Mire az anya észrevet-te a dolgot, a gyermek meg volt halva.

Dan Charboneau volt az ötö-dik áldozat. Vasárnap egy auto-mobil útőtte el. Koponyatörést szenvedett és abba hétfőn bele-halt.

FELHÍVÁS

a Koszth Lajos Egylet tagjai-hoz.

Felkérjük a tisztelt Tagtársá-kat, hogy a december 7-ikén, il-letve 14-ikén elhalálozott Simák Mihály és Prokopp Tamás után, valamint a január hó 14-én sze-renesétlenség folytán kimult két tagtársunk: Gronás István és Veres János után esedékes ha-láleseti illetéket, a most 19-ikén megtartandó havi gyűlésen szí-veskedjenek befizetni, hogy a nevezett tagtársak örökösei a ha-láleseti segélyekben rövidülést ne szenvedjenek.

Tagtársi üdvözléttel

GEGUS ISTVÁN, titkár
8130 W. Jefferson Avenue.

MAGYAR TEMETKEZÉSI VÁLLALAT ÉS KOPORSÓ RAKTÁR

Temetéseket elvállal a legfé-nyesebb és leggyorsabb és legutányosabb árakkal

BICZÓ ÉS TÁRSA

8027 West Jefferson Avenue, Detroit, Michigan
Telefon Cedar 175.

Delray

Insurance Agency

15 orse biztosító társaság képvi-selője, melyek biztosan megvé-dik ügyfeleinket.

Tűz, élet, baleset, automobill, tveg és betörés

BIZTOSITÁS

8005 West Jefferson Avenue, Peninsular Bank Building
Cedar 278.

EGYLETI KALAUZ

A Woodmen of the World 180. esztöt szülöcskét tartja a Herold-Jóé Hallban, 6114 East Warren St., Detroit, Mich. 6000. Adott, Thawvillidg Simon István esztöt, 8131 South Street, Bédros Mihály pécsi, titkár, 718 Cotterel Street, Herold Jóé (Ház) esztöt, 8927 Dearborn Ave., Colum-bia János József, 6211 South St., Herold János lev. titkár, 8236 Thaddeus St., 102 a beteg, mint a haláleseti be-letőndök, szletet szorban bármikor be-tilgosthatunk szolgálatunk a for et tem-nyel.

Dr. Herbert Havas Leo

MAGYAR FUVAROST
Pensinsular Bank Bldg.
Helyesen: Cedar
D. c. 2-1122, a. c. 2-2, 200 6-4.

MI LESZ A FOLYTON LEJEBB CSUSZÓ AUSZTRIÁVAL

Schober ismét rendőrigazgató. — Inség, pusztulás, reménytelenség. — Egy kikötőmunkás napi bére 18,000 korona.

Bécsből jelentik: Schober kancellár ismét elfoglalja helyét a Schottenringen, a rendőrigazgatóság épületében, mint rendőrigazgató. A kancellár tulajdonképpen sohasem is szünt meg a bécsi rendőrség élén állni, kancellárságának tíz hónapja alatt is a rendőrségen lakott és az osztrák kormány vezetését is csak olyan feltétel alatt vállalta, hogy ha megbírik, ismét visszatérhet a rendőrség élére. Schober tehát visszalép és bukásának napján a legnagyobb bizonytalanságban és a leggyötrőbb nyomorúságban találja Ausztriát.

Schobert az entente bécsi képviselői hívták az osztrák kormány élére, az entente kormányoknak azzal a ígérettel, hogy ez a kiváló és szimpatikus ember

okvetlenül meg fogja kapni Ausztria számára az entente nagy hiteleit.

Az entente nem teljesítette az ígéretét és Schober kancellársága alatt, az ő hibáján kívül, olyan nyomor és olyan drágaság szakadt Ausztriára, amely a világtörténelemben csaknem példánélkül áll.

Az ország helyzete most teljesen reménytelen. Ausztria legrosszabb problémája a pénzkérdés.

Az osztrák korona rohamosan súlyed a nulla felé és értéktelenségére csak annyit említnék fel, hogy ma 100 dollárért, sőt még olcsóbban, osztrák millióssá válhatik az ember.

Hogy ennek Bécsben és Ausztriában milyen rettenetes következményei vannak, arról már beszélni is kétségteljes. Az árak óriási letes magashoz szökkennek, egy villamosutazás 60 és 80 korona, a hajómunkások a múlt hét sztrájkoltak, mert 30,000 koronát napiért követeltek és

a társaság kénytelen volt velük 18,000 korona napibéren, tehát 540,000 korona havifizetésben kiegyezni.

A vendéglőkben a koszt elhatalmasodott, de Bécs leghevesebb gázdájában is, mert aki igazi szürke és igazi hozzávalóval akar főzni, az még a mai megfizethetetlen árak ötszörösét is kénytelen volna elkérni. A helyzet az, hogy minden drágulás kétféle: pozitív, amikor az árakat felemelik és negatív, amikor a már felémelt árakért súlyosabb és rosszabb portékát adnak. Hogy mi lesz? — azt senki sem tudja. Ausztria a végső katasztrófa felé rohan.

KULACS GÁSPAR
Detroit legelső
VILLANYSZERELŐJE
8640 DEARBORN AVENUE,
Detroit, Mich.
A bevezetési és berendezési költségek részleteiben fizethető.

Balogh József
fűszer és mézszáraz üzlete
529 HARBAUGH AVE.,
Telefon Cedar 2225-W.

SÉRVBEN SZENVEDŐK
dobják el a sérvtököket.
Ezer és ezer sérvben vagy szakadásban szenvedő ember talál gyógyulást a szabadulást a sérvtökökkel szemben kizárólag STUARTS tudományos ADHESIF PLAPAO PADS használatával. Gondolja meg, határozza el magát, dobja el a sérvtököket, a gummi és vasal szorító kötéleket. Hadú kávéjünk önnek
INGYEN próba PLAPAO kötéleket. Semmit sem számítunk érte, sem most, sem később. Hadú kávéjünk önnek bizonyították, hogy a PLAPAO PADS mit művel másoknál. Hadú kávéjünk önnek sérvről szóló könyvet. Esku alatt tett vallomások az ország minden részéről bizonyítják, hogy a PLAPAO PADS-ek megjavították azt a károsodást, amit "sérvek" nevezünk. NE VÁLJON, NE KESEDELMESKEDJEN. Küldje be nevét és címét MA és mi elküldjük INGYEN PRÓBÁRA a PLAPAO-t, a szakasztól szóló könyvet. A cím: PLAPAO CO., 3100 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

A helyzet kulesa a szociálmokraták kezében volna, akik, mint a nemzetgyűlés második legnagyobb pártja, részt kérhetnek a kormányzás munkájában és felelősségében. De ők, mint befolyásos és hatalmas ellenzék, felelősség nélkül óhajtanak osztályuk érdekeiben dolgozni és ezért nem lehet például a leggyorsabb osztrák pénzügyi rendszabályt, a devalvációt végrehajtani. A pénz legnagyobb része a munkásoknál van és a szociáldemokrata párt, illetőleg annak vezetője, dr. Bauer Ottó, nem hajlandó abba beleegyezni, hogy a pénzt szárad- vagy ezredrésztre belyegezzék le, mert ezzel a rendszabállyal a pénz tulajdonosa: a munkás károsul.

Azután egy pszichológiai ókának az ellenkezésnek az, hogy a munkás nem szívesen fogadja el kevesebb bért még akkor sem, ha ezért a kevesebb bértől többet vásárolhatna magának, mint ma a százezreket, amelyek bár nem érnek semmit, hangzásban, számban és pénzesomagban mégis csak százezreket reprezentálnak. A drágulás is a szociálistáktól indul ki, akiknek többségük van a városokban és Ausztria tulajdonképpen pénzügyminisztere, Breitner Hugó, Bécs város pénzügyi tanácsnoka drágítja tulajdonképpen egész Bécs életét, a módja enged a villamosvasutak alkalmazottak követelésének, felémeli azok fizetését és ezzel megindítja a drágulás lavináját. A tapasztalat ugyanis azt bizonyítja, hogy minden egyes drágasági hullámot a villamosvasutak díjának emelése idézett elő, melyet nyomom követett a vasutasok és a postások béremelési követelése.

Nem hiába mondta a minap Hainisch Mihály közértségi előadásán, a szociológia és a szociológusai mozgalmakban nagy tekintélyre szert tett bécsi úriasszony, Hainisch Marianne egy nyilvános szövegtáblában, hogy

Ausztriának egész rétegei mennek tönkre csak azért, hogy a villamos vasuti tikalmazatok, a postások és a vasutasok jól éljenek.

Senki sem tudja, hogy mi lesz, nem is tudhatja. A rendszerben van a hiba és ez a nemzetgyűlés még egy évig megmarad. Annak, aki ma osztrák koronát keres és osztrák koronát költ, rettenetes a helyzete, mert legelőször szűkségeit sem tudja fedezni. Különösen szánalomraméltó az intelligencia és a középosztály, amely a szó szoros értelmében éhez, fázik és rongyokban jár. Ez a helyzet Ausztriában Schober bukása és dr. Mayr hivatalbalépése napján.

KÖPENICKIÁDA BELGRÁDBAN

Eszékrol jelentik: A beogradi "Moskva" kávéházban a rendőrség letartóztatott egy századosi egyenruhába öltözött embert, ak egy esomó közlegénynek együtt feketézett. A "kapitány" előbb a legényeivel el akarta fogatni a detektiveket, akiket csak a többi tiszt ment meg. A térparanesnokságon az állítólagos százados előbb hevesen tiltakozott és hamis okmányokkal akarta igazolni, hogy Mariborban teljesít szolgálatot és szabadúszóként tölti Belgrádban. A turpisság kiderült, az áltisztet átkiérték a rendőrségre, ahol kiderült, hogy Ljubovic Marnikovic cipészsegéddel azonos, aki a tévútra vezetett közlegények segítségével köpenicki-stieklit akart elkövetni Belgrad közelében. A katonák már indulóban is voltak, de előbb bementek feketézni a kávéházba, ahol a kiszolgáló pincér meghaltotta, hogy egy Topesider mellett a közlegénynek "rekvirálni". A pincér gyantát fogott, szót egy detektiv ismerősének és így sikerült elcsipni a neureg-ehunyt Voigt mester peches után szóját.

Mr. YONA, a delray-i üzlet magyar Managera.

Szén

"MELEGEBB A NAPFÉNYNÉL"

KEMÉNY ÉS PUHASZÉN

minden nagyságban.

Koksiz

Mérsékelt árak, elsőrangú kiszolgálás

Adja le rendelését még ma.

UNITED FUEL & SUPPLY CO.

7338 WEST JEFFERSON AVENUE.
Telefon Cherry 3860

AZ ÉJSZAKAI ÉLET REGÉNYÉNEK HŐSE

Budapest, január 26. Az éjszakai Budapestnek ismét érdekes regénye van. Regény, fordulatok és bonyolult, egy ismert színész és egy kikötőmunkás közötti eseményekről szóló történet. A történet a szociáldemokrata párt, illetőleg annak vezetője, dr. Bauer Ottó, nem hajlandó abba beleegyezni, hogy a pénzt szárad- vagy ezredrésztre belyegezzék le, mert ezzel a rendszabállyal a pénz tulajdonosa: a munkás károsul.

Jenő még mindig nem nyilatkozott, hogy mikor akarja megtartani az esküvőt. Október első napjaiban Farkas Jenő beteg lett és Balogh Böske már utolsó óráiban és pénzén hivatott orvosokat és vett gyógyszert. Már csak két-platina collier-ja és egy negyven briliáns kövel díszített karkötője maradt, amelyet Farkas Jenő egy ismerős útján 75,000 koronára zálogosított el, noha az ékszerek szakértők szerint 400,000 koronát is megértsek.

Közben Farkas Jenőt ismét szállították egy sanatóriumba, ahol december 23-ig fektet a székelyszőlő, aki ezeken a helyeken napi vendég volt. Végre az család megelégedte ezt az életmódot és a bírósággal a könnyel mi fiút gondnokság alá helyezte. Ettől kezdve Farkas Jenőnek szűks apanázsát kellett beérnie.

Farkas Jenő ekkor egy időre el is tűnt az elegáns nyilvános életből és 1920 novemberéig alig hallható magáról. Ekkor történt — a színészről állítás szerint — egyik sanatóriumban megismerkedett Balogh Böske színésznővel, a Revü Színház volt primadonnájával, akinek udvarolni kezdett. A művésznő azonban hűdogen fogadta közöledését, mire a fiatal ember bánatában egy Grée melletti sanatóriumba utazott. Egy napon a reménytelen szerelmes Budapestre érkezett, a Revü Színházban előadás közben felkereste a színésznőt és megkérte a keét.

FRENCH LINE

Közvetlen szolgálat MAGYARORSZÁGRA.

via Havre. — Gyors és nagy dupla és 4 csavarú hajók: ROCHAMBEAU Febr. 21 LA LOIRAINNE March. 4 LA SAVOIE March. 11 PARIS March. 15

Ajánlunk önnek kitűnő harmad- osztályú, kényelmes két, négy, hat és nyolc személy részére szolgáló kabinjainkat.

Ezen utakon a FRENCH LINE jól ismert elsőrendű kiszolgálásában részesülnek.

Bővebb felvilágosítást forduljon a FRENCH LINE bármely helyi ügynökéhez.

BECSEULET

ingyen és INGYENES szakértő tanácsot tartalmazó újságban forduljon bizalommal Magyar Szendőtől Hivatalkához. IRODÁNK MA HASZNOS Magyar Szendőtől érdeklődésben küldjük kártyáinkat. MANUFACTURERS PATENT CO. 620 FIFTH AVENUE, NEW YORK

És a rendőrségen még újabb meglepetés érte. Farkas Jenő ellen már ott fektült három másik följelentés, amelyekben hasonlóképpen esásokkal és sikasztásokkal vádolják. Az egyik följelentésben Dénes Jenő ruházalon tulajdonos vádolja 100,000 koronás esalással, a másikban dr. Klinger István fogorvos 35,000 koronás esalás miatt jelenti fel, míg a harmadikban Gergely Pál, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank Rákóczi uti fiókjának főnöke jelenti fel azért, mert Farkas Jenő egy 100,000 koronáról szóló esekket adott neki a Kereskedelmi Banknál levő folyószámlája terhére, de kiderült, hogy Farkas Jenőnek még soha nem volt folyószámlája a Kereskedelmi Banknál.

A milliósi fiú változatos életet a mai napon új állomáshoz érkezett, mert a detektivek nyomása alapján Balassa Gusztáv vizsgálóbíró elfogató parancsot adott ki ellene. A vizsgálóbírói végzés szerint "a bizonyítékmények elkövetése után ismeretlen helyre szökött" a budapesti éjszakai élet regényének hőse.

— Igen, igen, — bizonyítá Gáspár — ebben valami turpisság van. A közjegyző sietett őket megnyugtanni: — Az mindegy az uraknak, ami vagyon többet van, az természetesen a testvéreké. — Igen, igen, — jegyzé meg Gáspár — ami az ingatlan illeti. De hől a készpénz? Mert igen sok készpénznek kellett lennie, én félek, hogy ezzel valami suskus történt.

NYIREGYHÁZA UTCÁIN FARKASOK MEGTÁMADTAK EGY RENDŐRT

A rendkívül kemény tél nem éppen kellemes szenczióval szolgált Nyiregyháza lakóinak. A minap éjszaka 3 órakor a vasuti átjárónál posztoló Bartha nyiregyházi rendőr a lovassági lakatanyá felől nagy ugatást és vonítást hallott, majd két farkast pillantott meg a vasuti állomástól a Széchenyi-ut végéig húzó uttesten. A farkasokat mintegy 100 lépésny távolságban 20—25 komondorból álló kutyafalka követte. A Széchenyi-ut végén levő városi saroképület előtt a két farkas leült és várakozó állápontra helyezkedett, a komondorok pedig tiszteletteljes távolságból ugattak és esaholtak a ritka vendégek felé.

vasuti temetőn keresztül megléptek. Az igazalmas jelentről a farkasokon, komondorokon és Barthan kívül tanuskodik még a vasuti pályáor is, aki konyhájából részkeve nézte a lefolyt eseményeket. A rendőr, miután az éjszakai esendhaboritokat nem tudta a főkapitányságon előállítani, kénytelen volt megelégedni azzal, hogy a nem mindennapi esetről részletes jelentést tett fölőrtésének.

A SZEGEDI ALSÓTANYÁT KIÜRITIK A SZERBEK

Szegedről jelentik: A Szegedhez tartozó Alsótanya területéből közel tízezer holdat még mindig megszállva tartanak a szerbek. A város közigyelése nemrégben a miniszterelnökhöz fordult felirattal a terület felszabadulása érdekében, ahol ötezernegyszáz magyar lakik. A fölirat megemlítette azt is, hogy a szerbek kivágják az erdőket, szőlőket és a magánvagyonban is nagy kárt tesznek. Szabadkáról az a hír érkezik, hogy az alsótanyai szerb paranesnokság már megkapta a paranesot a kiürítésre.

KISS és FIA

saját vágóhid sajátkolbászgyár.

8301 WEST JEFFERSON AVENUE.
Telefon: Cedar 736.

Elsőrendű leveshus fontja	13c
Szegyhus fontja	8c
Füstölt sódar fontja	15c
Friss porcsolt sódar fontja	15c
Szafaládé fontja	22c
Bécsi virsli fontja	22c
Parizer fontja	22c
Diaznosajt fontja	18c
Május hurka fontja	12c
Nyári szalámi fontja	30c
Elsőrendű zsír fontja	15c
Disznókaraj porcsolt fontja	18c
Oldalás porcsolt	18c
Friss hāj fontja	11½c

PERZSELT VAGY FORRÁZOTT SERTÉS A LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN.

A zalaegerszegi internáló-tábor borzalmai a nemzetgyűlés előtt

A "PESTI NAPLÓ" JANUÁR 29-IKI SZÁMÁBOL

Rupert Rezső újabb interpellációja az internáló-táborok feloszlását követeli. Azt mondja, hogy már csak nálunk maradt meg az a rendszer, hogy a végrehajtó hatalom is belenyúlhat az emberi szabadságjogokba, holott a polgári szabadság első követelménye az, hogy emberek szabadsága felett csak független bíróság ítélkezhet. Internáló tábor már csak nálunk van, még Cseh-Szlovákiában sincsen, pedig ott tényleg el akarják nyomni a magyarokat. Sok közbeszólást provokált Rupert előadásáról, hogy a magyarok Cseh-Szlovákiában is számíthatnak a független bíróság pártatlan ítéletére. Ő nem állítja azt, hogy Tomesányi kommunista lett volna, vagy Vass József Károlyi-párti azért, mert szolgálták azokat a rezsimet. De ha nekik szabad volt ezt tenni, akkor miért oly szigorúak másokkal szemben, akik sokkal kevésbé szolgálták ezt a rendszert. Molnár Kálmán parlamenti gyorsíró megtagadta a szolgálatot a kommunistáknak, mégis internálták, mert nem tagadta meg gróf Károlyi Mihályt. A kormány ma már igen engedékeny hangokat enged, még a zsidókkal is ki akar békülni, jellemző azonban, hogy a miniszterelnök azt írta egy újságba, hogy Magyarországon szükség van internálótáborokra, mert nekünk nincsen idegen légiók, ahová elküldhessük a társadalmra veszélyes elemeket.

KI ÖLTÉ MEG A PERNÓPÁTI PLÉBÁNOST

A nemzetgyűlésnek, mielőtt szétmegye, el kell intéznie ezeket a fontos kérdéseket, mert figyelmezteti a kiskisgyártakat, hogy "Ma nekem, holnap neked."

Bizonyára örült a katolikus papság, mikor arról értesült, hogy egy Szappanos István nevű ember Rupertet inzultálta. Most arról értesült, hogy a pernóapáti plébánost ugyanaz a Szappanos József segítette a másvilágra.

Friedrich Istvánt is a saját rendeleti alapján üldözték a katonai hatóságok.

Rupert Rezső ezután leveleket olvas fel, melyek a zalaegerszegi internáló-táborból érkeztek. Az egyik levél elmondja, hogy még a betegeket sem bocsátják szabadon.

Az amnesztiának a táborban

se hirt, se hamva. Az amnesztiarendelelet megjelenése óta mindössze 31 ember szabadult január 2-án. A létszám most 1132, ebből 710 a politikai fogoly.

Az éhez és fázó internáltaknak pusztán az eltartása fejéknél is naponta 31 korona 53 fillérbe kerül az államnak, aminek fejéknél és naponta 5 korona 50 fillér gépházi fizemköltés járul, tehát összesen 37 korona 03 fillér. Ebben nem foglaltunk a tábor fenntartásának, adminisztrációjának, őrszolgálatának stb. költsége, a nagyszámú tisztikar, iroda személyzet, esendőközlőanyag, 250 főnyi őrszolgálatnak fizetési, nem is szólva arról a "engetek munkaerőit, amit így a társadalomtól elvonnak. Amnesztiát helyett vígan hoznak mindenfelől új internáltakat. Ujvári napja óta Salgótarján (Fehér Vilmos bányakalmazott), Jászgrény (Beszteri József borbély), Debrecen (ismertlen, nevű fiatal ény), Pécs (Gerő M. villamos csatlós), szállított szaporulatot. Pécsen száznál több ember, a budapesti toloncházban 56 ember várja ideszállítását. Most rettentően szenvedünk a hidegtől, — mondja a levél írója. — Minimális mennyiségű fűtőanyagot kapunk, de a rozoga, vékonyfalú, tört ablakú barakkokat külföldön sem lehet átfűteni. Kétszeres sulyal nehezedik ránk a kényszermunka, amelyet a szabadban, saját ruhánkban, 20 éves barakk puskasúai közt kell végeznünk.

— Van több vándor nő is a táborban. Klein Margitot és Benkő Erzsébetet december 21-én terheségük utolsó hetében férjüktől elszakították, hajnali öt órakor két szuronyos esendő vitt el Budapestre, a toloncház kórházába. A vánszorogni is alig bírják tartani, mert sem hagyták elbuzsuzni. A vaktszóban, dermesztő hidegben levették őket a esendőörök őrszolgálatára, ahol La-

Balkányi

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME

8014 W. Jefferson Ave. Detroit, Mich.

SZÉN! SZÉN!

MI SZALLITJUK A LEGJOBB PUHA ÉS KEMÉNYSZENET.

ÁRAINK A KÖVETKEZŐK.

Egg és Chestnut size Solvay koksz tonnája	\$12.00
Sunborn kevert Solvay koksz tonnája	\$10.25
Pea koksz Solvay tonnája	\$8.75
A legjobb minőségű egg-size	\$8.50
A legjobb minőségű egg-size puhászén	\$8.00
W. Va Run of Mine Lump szén	\$7.00
Pocahontas Mine Run	\$7.90
Pocahontas Lump egg size	\$10.50
Egg size keményszén	\$14.25
Chestnut keményszén	\$14.50

THE UNION COAL COMPANY

AZ EGYEDÜLI MAGYAR SZÉNÜZLET

Melrose 5848. Cedar 2294.

8519 SOUTH STREET.

A. KELLERMAN

fényképészeti műterme az egyedüli magyar fényképészeti Studio az East oldalon.

Hastings és Alfred sark, Detroit, Mich.

Telefon Cadillac 1822-R.

katos főtörzsmester fülem halálára a következő dörgőhangú szónoklattal üppakodott rá az ájúlkozó nőkre:

Figyelmetemet magukat, ha egy lépést tesztek jobbra vagy balra, ha egy gyanus mosdulatot látok, vagy egy gyanus hangot hallok, összekötözöm magukat, agyonszorom, agyonlövöm mindkettőjüket.

Ezután megmozdították, majd leléptették őket gyalog a három kilométernyire fekvő vasúttól, onnan Budapestre, ahol a toloncház venger "prostitúta" között kellett a szülés pillanatát bevárniuk. Csak a vajadás második napján, egy órával a szülés előtt szállították át őket a Zita-kórházba, Budapest legpiszkosabb intézetébe. Onnan rövidesen visszahozták őket eseesemőjükkel együtt.

Hegy Aranka nevű internált nőt egy fegyelmi büntetése alkalmával még 1921. elején a fogdában anyává tették az őrtálló katonák.

MALÁBA MENEKÜLNEK A MEGKINZOTT NŐK

A multkor szóba került a nemzetgyűlésben az augusztusban meggyilkolt leány esete. A beállítás azonban kissé téves volt. Augusztus elején délután a munka kára menő internáltak sorakoztak a tábor bejáratánál. Szentesi Anna husz éves prostituált és Paranyacsura Pirokska 24 éves rutén posztónka, a női tábor területén belül, megzengett helyen állt és bámoszan nézte a munkaelosztást. Utóbbi kenyeret májszolt. A tábor külső oldalán, a női barakkhoz legközelebb lévő árnyékon állt posztot Gulyás János hajdubüszörmenyi születésű, nyíregyházi lakos, husz éves, irni, olvasni nem tudó baka, duhajágáról, durvaságáról, önkényes erőszakosságáról itt közismert legény. Gulyás egy ízben a fogdában fegyelmi büntetést töltő Szentesi Annától saját kijelentése szerint neki bajt kapott és a leányt már többször megfenyegette, hogy mielőlt alkalmá nyílik, agyonlövi.

A jelzett napon Gulyás ráordított a leányra és rögtön rá is fogta a fegyvert. A leány elszaladt, mire a toponközli baka az nélkül célhazvette a feljő félig háttal álló, magyarul különben sem tudó Paranyacsura Pirokskát és agyonlőtte.

Notabene: Gulyás kivülről lött be a táborba; a leány tőle 25 lépésre állt. A lövés rögtön halált okozott. Nem esoda, ha a férfiak közül sokan izgatottan siettek a női barakk felé, ahol viszont az ott posztoló belső őrszem fogta rájuk a fegyvert, kinyitotta a závarzatot és lött volna, ha közelvénél előtte állt Bökönyi Lajos internált hamar el nem kapja és fölfelé nem fordítja a puskát esővé. Az éppen akkor odaérkező, óriási terméttű Köllő László főhadnagy, segéd-tiszt, elkapta a eingár kis Bökönyit.

ott a tábor szemeláttára összeverte, összerugdolta, majd forjarralt levitette a katonai fogdába, ahol Proch alezredes parancsára Szaponyi Péter és Posa tiszthelyettes több katonai közreműködésével felholtra verte, ezenkívül az alezredes 60 napi eggyessel és 20 kikötéssel büntette. A Zalaegerszegről kiszállított rendőri bizottság még ugy talált a Paranyacsura Pirokskát, egy darab kenyérral a kezében és egy falat kenyérral a szájában. A boncolásnál kiderült, hogy a golyó dum-dum löveg volt.

A tábort eljéjétől külön drótkötelnyekkel elzárva; külön katonától őrizve tartják a tizes számubarakkban azt a 75 oroszországi hazatérőt, akik Csótról hozták ide, miután ott borzal-

masan megverték, megkínózták őket.

Elmondja Rupert, hogy ezeket a hazatérő foglyokat utközben, mikor jönnek, virággal ünneplik, itthon pedig foglyótáborba kerülnek. Zsiga Mihály hősiesen küzdött a háboruban, több kikötést kapott és Oroszországban is Denikin hadseregében küzdött. A vörösök üldözték. Most hamis följelentésre internálták. Zsiga Mihály most ezt írja az öccsének:

"Tizenhat hónapom keresztlő önfeláldomást nem ismerő, odaadó szeretettel harcoltam hasámért. Az arany vitézségi érem, az első és másodosztályú ezüst vitézségi érem örökítik meg nevemet a magyar hősek emlékműgyűjében, ami bizonyítéka annak, hogy tisztességes és jóérzésű magyar ember voltam, vagyok és leszek is. Mégis, lásd, internálnak mint veszedelmes embert. Így bálnak a hősekkel itthon, öcsém."

Ez a zalaegerszegi tábor és az egész intézmény a pokolnak, az alvilágnak az intézménye, mert hajmeresztő, elképzelhetetlen dolgok azok, amik ott tényleg történnek s amikről eddig a polgári társadalom ugyszólván nem is igen vehetett tudomást.

Rupert még több olyan esetet mond el, amikor az internálás, adatai szerint, igazságtalan történt. Rámutat arra, hogy az internálási tábor az erkölcsi rombolásnak egyenes előmozdítója, hogy ott kommunisztagyártás, kommunisztanevelés, az elégtelenség gyártása folyik és a közhíznit is a legsúlyosabb mértékben veszélyezteti ez az állapot. Nem akarják belátni, hogy ezerszára betegre teszik ott az embereket, elcsatnyítják, tudóvesztés és más súlyos betegséggel — hiszen a lues és a trachoma is uralkodik ott — inficiálják az embereket s ha aztán kijönnek, azokat is megfertőzik, akik jóru és rendben levőnek találják azt, hogy azok ott legyenek. A zalaegerszegi táborban be van rendezve a "magánzárka-rendszer" és a kikötés is.

KIKÖTÉSEK ÉS BOTBÜNTÉSEK

Most a keserű humor elkeresztelte Zalaegerszegről, amelynek a közepén egy kikötő due áll, "kikötőnek", sőt hadi kikötőnek. A táborban többnyire olyan ember van, akit a bíróság nem talál bűnösnek és felmentett és ezekre alkalmaznak az említett büntetéseket. Rupert felolvassa ennek a rendszabálynak a legutóbbi adatait.

A kimutatásból kitűnik, hogy 60—120 napos magánzárkás büntetéseket szabnak, tízszeres, huszszoros, harminszoros kikötésnek vannak és hogy Zalaegerszegen a kurtavas járja, össze-vissza verek az embereket és még a nők tisztessége sine ott biztonságban.

A zalaegerszegi internáló-táborban kegyetlenkedő Püsch József esendőalezredes, tábor-igazgató eselkedeteiről szól ez a kimutatás. El van itt mondva, hogy 1921 június havában egy

Urus Anna nevű internált elkülönítetett ítélettel és két-százötvennapos emiatt felakasztotta magát. Ugyanebben a hónapban Szentesi Anna szintén elkülönítetett ítélettel és ezért öngyilkossági szándékából tűt nyelt. Brandstatter Etel is elkülönítetett ítélettel és emiatt lügkötvet ívott.

1921 júniusában Várkövy Margi kikötésre és kurtavasra ítélettel és kikötéssel a váló félelmében felkötötte magát, azonban levágták és a kikötés helyett 6 óra kurtavasat kapott. A csuklói olyan vékonyak voltak, hogy a rendes vasakat nem alkalmazhatták és ezért a kövesek külön csuklóvasat készítettek részére.

DR. JOHN R. PEAR

FOGYRÓS

7702 WEST JEFFERSON AVE. (aszemben a Solvay gyárnak).

MAGYARUL BESZÉLUNK

Rendelő órák délelőtt 9 óráig este 8 óráig

Butort, kályhát, szőnyeget

Detroitban legolcsóbban vehet az Ujévben is csak úgy, mint eddig

Gunsberg Bros.

butor, kályha, szőnyeg üzletében

8015 WEST JEFFERSON AVE., DETROIT, MICH.

Mi vagyunk Delrayben a hírneves Pathe fonográfok elárusítói

Hallgassa meg legujabb magyar lemezeinket ezeken a nagyszerű fonográfokon.

Mint az óra

Cyclopia a halálét 24 óra alatt

CASCARA QUININE

KI VAN jéltve, gyors hatással a gyomorban és a vesékben. Ez a gyógyszer a legújabb és leghatékonyabb. Szükség esetén a halálét 24 óra alatt kikötés. A C. B. Q. tabletták a legújabb és leghatékonyabb. Szükség esetén a halálét 24 óra alatt kikötés. A C. B. Q. tabletták a legújabb és leghatékonyabb. Szükség esetén a halálét 24 óra alatt kikötés.

KITÜNŐ HÁTFÁJÁS ELLEN

Musterole előzi a fájdalmat és hoz helyébe jóleső, enyhítő kegyelmet. Csak gyengéden dörzsölje. Ez tiszta fehér kenőcs olajmústeróid készítése. Nem okoz hórgozást, mint a régi-művi mustaróid készítése. Vigyen Musterólet a hátában, 25¢ és 50¢-est és tégely vagy tubus kórházi árja: 42.

JOSE A MUSTAR FLASTRONAL

MUSTEROLE

DR. JOHN R. PEAR

FOGYRÓS

7702 WEST JEFFERSON AVE. (aszemben a Solvay gyárnak).

MAGYARUL BESZÉLUNK

Rendelő órák délelőtt 9 óráig este 8 óráig

Hegy Aranka 30 napi eggyest kapott. Ezt a nőt magánzárkában tartották, sőtétésben, hidegben, — amint az már magánzárkában lenni szokott — felsőkabát viselése tilos volt, fejle csak egy pokrécot kapott, egy falat kenyeret, levelet, pént vagy csomagot nem lehetett hozzá beadni. Orvosi vizitre csak a felügyelő szeszélyétől függően mehetett, mosdania, tisztálkodni nem állt módjában, emberi dolgát naponta csak háromszor volt szabad, a zárkában minden butor csak egy prices volt, egy kemény deszka fekvőhely. Közben megbetegedett. Amíg a magánzárkában volt, megverték, különösen Kósa tiszthelyettes volt igen brutális vele szemben. Ejjel a tisztek bejárnak verekedni. Ilyen helyzetben tessék elképzelni 120 napi eggyest.

ELÉRKEZETT A SEGÍTSÉG UTOLSÓ ÓRAJA

Júniusban ugyanelek Sándor Károlyt, Láng Józsefet és még két egyént ötszöri kikötésre ítélték.

1921 júniusában Seiffert Géza szakács 30 nap eggyest és tíz kikötést kapott. Zsargó Lajos internált tiszthelyettes 60 nap eggyest, 20 kikötést és huszszor hat óra kurtavasat kapott. Fischer Ernő és Gottlieb Samu 15—15 nap eggyest kaptak, mert összeveszték egymással. Június 8-án Molnár István kapott 10 kikötést, egyet nyilvánosan, mert a cipőjébe drótot fűzött cipőfűző helyett. Aupek Lajos és Nágel József 10—10 kikötést kapott, mert egymással összeveszték.

1921 júniusában Szász György kapott 70 botot és 70 pofont.

1921 július 19-én Szabó Sándor né 21 napi eggyest kapott azért, mert levelet akart kiemepszani. Klein Gyula rokkant ötszöri kikötést kapott, átváltottatva 15 napi eggyesre. Julius 24-én Burg Mártont véresre verték, mert 14 napi vízhiány miatt a csapnál mosdott.

Rupert még számos hasonló adatot olvasott fel. Kötötték, hogy Bökönyi Lajos 60 napi eggyest és 30 kikötést kapott, felholtra verték. Augustus 19-én Bányász István és Steenik Imre szökevény kísérlet miatt kaptak kikötést, köhögést eljuttak, felolcsolták és újra kikötötték őket.

Ezután Rupert elmondja az életről rendet a táborban. A tábori barakkok nem is fűth-

tők. Alig is kapnak fát, mert még a táborparancsnok a maga négyszobás lakására 3400 kilogramm fát kap, addig az összes barakkok 5800 kilogramm fát kapnak.

CSECEMŐK A TÁBORBAN

Már most, amikor ezzel kapcsolatosan itt arról van szó, hogy a csecesemők a magyar állam fogságra vet, hogy ezek le tartóztatási intézetben vannak, akkor, amikor a Rumbold Attilák, akik rablógilykosságot követtek el és társai szabadon lótnak futnak, szabadon még igen röviden a ezzel kapcsolatos kérdésre a nemzetgyűlés és a kormány figyelmét felhívnom. Nevezetesen a rendes le tartóztatási intézetekben is rengetek számú apró kis csecesemő van fogságban.

A táborban levő ártatlan csecesemők érdekében beszél ezután Rupert Rezső, amelyekre pusztulás vár ott.

Ha a magyar kormány meg akarja menteni ennek az országának a becsületét, ha már végre vissza akar térni a valódi alkotmányosság útjára, akkor azt hiszem, hogy most már elérkezett az utolsó óra arra, hogy ebben az irányban komoly lépések történjenek és hogy a nemzetgyűlés maga is komolyan vegye ezeket a kérdéseket s a kormánytól oda hasson, a kormányt arra szorítsa, arra kényszerítse, hogy ezeken az állapotonak pedig változtasson, hogy

egyszer már legyen az ember Magyarországon is ember, hogy egyszer már legyen Magyarország is az emberek földje, nem pedig csak az atrocitásoké, a pusztításoké, az üldözéseké.

GARAGE

Szakszerű javítások motorokért, autók mellett. Ha kocsijának valami baja van, hozza be hozzánk, mi díjmentesen megvizsgáljuk.

DELRAY GARAGE

1. KASZTER AS FARRA, 301 2ND CARY ST., DETROIT 471

A lép virága

— REGÉNY —

IRTA: HERCZEG FERENC.

Ó kapatta rá Jesszit az éjjeli esavargásra, magával vitte, részint hiúságból, hogy imponáljon a társaságnak Jesszi szépségével és hozzáférhetetlenségével, részint ravaszágból, hogy esatteknek használja maga mellett.

És Jesszi otthonosnak találta magát a grófny, a borgöz és a rikácsoló ének mellett. Bekalandozta a várost, jövedvük mosolylyal az ajkán, fehér szoknyáján szegélyt maga után hurocolva az éjjeli iszaphan. Utdor és vágy nélkül, mindent tudva és mindent látva. Kacérkodott a férfiakkal, akik a nyelvükkel esztettek, ha meglátták, mint az iskolás fiúk, ha eukros tortát visznék el mellettük és örült annak a tekintélynek, amelyet a saját hozzáférhetelensége biztosított neki.

Jurisiesot ez a naiv cinizmus, amellyel a léány Hadfalussyhoz való viszonyáról elmélkedett, zavarba ejtette. Elég jól ismerte a világot, amelyben élt, de ezt a fehér virágzatát, amely tisztán és magánosan nyílt a poshadó lép fölött, amelyből fakadt és amelyben előbb-utóbb megint el kell merülnie, — ezt a fehér virágzatát nem tudta hogyan osztályozni a félvilági nők természetrajzában. Ugy érezte, hogy egy alvajárával van dolga és valami kegyetlen vágy fogta el, hogy az areába kiáltsa a nevét, fölébressze és megmutassa neki, milyen uton jár.

— Sokk szónak is az a vége: maga eladta magát, Jesszi, hogy megélhesen! — mondta oly keserűséggel a hangjában, amely őt magát is meglepte.

Jesszi, aki erre éppen nem volt elkészülve, megütözve, de harag nélkül nézett rá. Aztán hallkan mondta:

— Hirtelen elhallgatott, are a láng vörös lett. Jurisies megértette, hogy mit akart mondani és ő is elpirult a szégyentől. A léány alkalmatlan olyasféléket akart mondani: hisz ő is eladja magát Mihályi Adélnak... (Szentgróthy felesége volt valamt.)

Jurisies felkelt, Jesszi pedig zavartan fogta meg a karját.

— Ugy-e, nem haragszik? Ostoba vagyok! Hiszen tudom, hogy az egészen más... Önknél az más!

Mikor Jurisies lement a lépcsőn, azon gondolkodott, hogy igazán más-e az ő esete.

Ezette, hogy menyasszonyát egy esepet sem szereti, — soha annyira nem érezte ezt, mint éppen most — és mégis a magáévá akarja tenni... Igaz, hogy frigyüket pap fogja megáldani. De van-e olyan pap a világon, aki egy grászgot szentesíthet?

Olyanféléket sejtett, hogy ő, az edesstyja, az öreg Mihályiéék, Hadfalussy hereg ügyvédestül, hozzávéve az egész társaságot, a melyben éltek, egy mákszemnyivel se mtszességesebbek Jesszinél meg a nagynénjénél — legfőképpen csak illedelmesebbek!

Adl talán jobb, de ő is csak azért, mert mindezekről nem tud semmit. Az egyetlen érdemes köztük tehát a tudatlan.

V.

Szentgróthy egyszer fölverte Jurisiesot reggeli álmából. Az éljelezéstől sápadt areál előtt ágya előtt s felgombolt köpenyeg alatt frakkot viselt, fonyadt szegfűvel a gomblyukában.

— Baj van, öreg! Főbe fogom magamat löni!

— Miféle ostobaságot követél el megint? — kérdezte Jurisies a párnák közül.

— Játsoztam.

Szomorúan lekanyarította válláról a köpenyegét. A kabátból egy kártya esett a szőnyegre.

— Hát ez meg mi?

A pikk-déma volt. Szentgróthy dühös rápótosott a sarkával.

— Játsoztam! Egész éjjel üldöztem, én lapomat megromtattam, — is itt van... Hogy a pokolba ragadt hozzámm?

Aztán elmondta a dolgot.

— Ugy volt, hogy Szirmay feljött a kaszinóba bucsuzni... Holnapután a főhercegegel Paulesztinába utazik... Azt mondta, hogy meg akarja nyerni az atiköltseget, mi meg azt mondtuk, hogy ki fogjuk fosztani, esupa szeretetből, hogy el ne hagyasson bennünket... Az ördög tudja, mi ütött belénk! Magunk közt különben nem szoktunk házárdul játszani, — ezuttal valamennyien beleugrottunk! A játék mostanáig folyt, egy tuat ember kidől Szirmay mellett, helyüket utjak foglalták el. Szirmay 30-40,000 forintot veszített és ugyanannyit nyert. Amit veszített, az tizenöt ember vitte el, — amit nyert, azt jóformán magam vesztettem...

Jurisies felkönyökölt ágyában. — Megbolondultál? Hogy vesztetted el ennyi pénzt?

Szentgróthy vállat vont és zsebreteit kezekkel járt föl és alá a szobában.

— Szirmay ma bucsuzik, — mondta később. Holnap pakol, s holnapután indul. A saját pénzével váltotta ki fishe-eit. Hiszen tudod, hogy milyen bolondja a korrektségek! most már csak az én bonom van a zsebében. — Utaznia kell, a felesége nem várhat.

Jurisies halk füttyentést hallatott.

— Ez a baj! Egész vagyonom egy pár ezer forint. Hát te hogy állsz pénz dolgában?

— Schogyan sem — mondta Szentgróthy. Majd vállát vonogatta mormogva: — Hát főbe fogom magamat löni. Ennyi az egész!

— Mi van a családoddal? — kérdezte Jurisies növekvő nyugtalansággal.

Barátja egy kicsit elérzékenykedett a családja említésekor.

— Az anyámnak van pénze... A múlt héten kapott a birtokára. Az Erzsi hugomnak szánta, aki jegyben jár egy tisztel. Ha elkérem, talán ideadna, hanem a kis hugom vén léány maradna és kisírná a két szemét. Akkor inkább főbe durrantom magamat, — Világos dolog, — mondta Jurisies. — Meglássuk, talán kezdetünk más valamt.

Becsöngette az inasát és áltörködésnek látott. Mikor elköszönt a kocsiért, Szentgróthy areá kiderült. Tudta, hogy Jurisies, mint ezt már nem egyszer tette, hallgatagon elvállalta a felelősséget ostobaságáért, az ő dolga most már, hogy fogja kimenteni a hinárból.

— Próbáljunk szereséset Rabinovivezzal — mondta Jurisies, amikor ketten a szobába ültek.

Rabinoviez ur amaz ágensek sorába tartozott, akik kizárólag gavallér üzleteket szoktak közvetíteni. Egy madárarcu ember, a ki az angolna hajlékonyságával siklott át a törvénykönyv szakaszai között. Különbön nagyurilakást tartott és egy gyémántokkal telegatott feleséggel parádezőtt.

Mikor Jurisies megmondta az összeget, amelyre szükség volna, az ágens elnevette magát.

— Hová gondolt? — Negyven ezer forint, ennyi pénzt ma egész Budapesten nem lehet felhajtani. Az öreg Sternnek volna talán, de nem ad, amióta uszormiatt ülnie kellett.

Egy pár ágensnél jártak de eredmény nélkül.

Délután Rabinoviez felkereste Jurisiesot. Jó híreket hozott, — mint mondta. Pénzt nem szereshet, de szereshetne árukat, a melyeket pénzzé lehetne tenni. Mindezt meglehetne kapni 65 ezer forintért váltóban, hat havi lejáratral. Ha gyorsan tul akar-nak adni rajta, kaphatnak érte 40 ezer forintot. Ebből Rabinoviez részére járna 5000 forint, proviziójáért.

Száraz nyúltsággal mondta el a dolgot, tudta, hogy Jurisies nem az az ember, aki sopánkodással veszteget az időt. Majd ha fizetési neki a provizióját, — azt fogja mondani neki: Rabinoviez, maga egy gazember! ez az a dolog el lesz intéve.

(Folytatjuk.)

Kishirdetések

A MAGYAR HÍRLAP PÉLDÁNYONKÉNT A KÖVETKEZŐ HELYEKEN KAPHATÓ:
 Detroitban, (Down Town)
JUNN NEWS CO., Shelby és Michigan Ave. sarkán.
 METROPOLITAN NEWS CO. Woodward Ave. és Michigan Ave. sarkán.
TILLEY ANTAL Gyógyászterápiab, 175 Victor Ave. Highland Park, Mich.

MUNKÁT NYER - FÉRFI

Ha sokat akar keresni, akkor kis fizetéssel vegyen egy Napoleon traktort. Irásban birtokosunk 18 425-330 kereshet. Birtokosunk, hogy traktort rendeljen tudja törlesztani. Bővebb felvilágosítást ad Mr. WALLACE Saghy és Lada iródjában 832 SO. WEST END AVE. CEDAR 425.

PÉNZ

Ha sokat akar keresni, akkor kis fizetéssel vegyen egy Napoleon traktort. Irásban birtokosunk 18 425-330 kereshet. Birtokosunk, hogy traktort rendeljen tudja törlesztani. Bővebb felvilágosítást ad Mr. WALLACE Saghy és Lada iródjában 832 SO. WEST END AVE. CEDAR 425.

MUNKÁT KERES - NŐ

Idősebb nő házi munkára restaurantra vagy beteg mellé ajánlkozik. 353 So. Artillery.

MUNKÁT NYER - NŐ

Nő munkát nyer... Magyar léány keresetkötő általános házi munkára. Jól otthon. Mrs. Schwartz, 11425 West Jefferson Ave. Orchard sark. River Rouge, Mich. Febr. 14, 17.

LEÁNY ÁLTALANOS HÁZIMUNKÁRA

azonnal felvétetik. Jelentkezés a Gunsberg-féle butorizletben, 8015 West Jefferson Ave.

LEÁNY VAGY ASSZONY HÁZI MUNKÁRA

Magyar léány vagy asszony házi munkára keresetkötő kis családnak. Jól otthon. Bővebb felvilágosítást kaphat e címen: 8219 South St., a magyar szénáztelenben.

LEÁNY ÁLTALANOS HÁZIMUNKÁRA

azonnal felvétetik általános házimunkára. Jelentkezés a So. West End Avenue 800 szám alatt levő szöveg üzletben.

ANGOLUL és magyarul beszéző léány

azonnal felvétetik Dr. Gáldonyi orvosi rendelőjében, 7862 West Jefferson Ave.

LEÁNY KERESZTETIK ÁLTALANOS HÁZIMUNKÁRA

kis családnak. Mosás naps. Jól fizetés. 6602 West Jefferson Ave. Febr. 17, 21.

LAKÁS KIADÓ

5 szobás lakás üzemeltetéssel olcsó bérlet kiadó. Tudakozódní lehet John Pócsnál, 742 Anderson. Febr. 14, 17.

5 szobás lakás fürdővel, villany, és gáz. kiadó, 9034 Lyon Ave. Tudakozódní lehet Caszár Testvéreknel, 92 So. 3rd St., Wyandotte, Mich. Telefon 388.

ELADÓ

Egy jóforgalmu nearbear aszalontlet a South Streeten betegséggel miatt olcsón eladó. Tudakozódní lehet a kiadóhivatásban. febr. 7.10.14.17.21.24.

Pool room és soft drinks üzlet

a Dearborn Ave. legjobb helyén jutásnyos áron eladó. 8624 Dearborn Ave. Febr. 14, 17.

Jóforgalmu restaurant a magyar negyed

legjobb helyén jutásnyos áron eladó. További felvilágosítást ad a tulajdonos. West Jefferson és West 5th sarkok, emelet. 836 West End Ave. Febr. 14, 17.

Kis lakásberendezés, kályhák, szőnyegek, asztalok, ágyak, konyhaszövegök

hallatlan olcsón, mindössze 30 dollárért eladók. 1156 Glennan Ave. Vegre a West Fort kárt. Febr. 17, 21.

Hat ház eladó.

Rendkívül jutásnyos árat szabok annak, aki mind a hat házat együtt megveszi. Tudakozódní lehet e címen: 7908 West Jefferson Ave. Febr. 17, 21, 24, 28.

40 akros farm a presottí határban

magyar és német szomszédokéban, jutásnyos áron eladó. Felvezetési esettel bevezünk egy Ford kocsi is. Bővebb felvilágosítást a tulajdonos ad fényképpel vagy személyesen. Alex Mészáros, RFD. I. B. 14. Northville, Mich. Febr. 17, 21, 24.

Háztul: asztal, porcellán és sok szép holmi, a mit a hűlgyek szerethetnek.

Most importáltak ezeket Európából. 1010 Campbell Ave. Apartment 5.

Eladó butor.

1 nagy szőnyeg, egy Library asztal, mahagony, 1 tölgyfa ebédlasztal, 4 börszékek, 1-éjjelre elcsés, 1 tölgyfa buffet, 1 tükör, szőnyeg, egy majdnem új White varrógép, 1 gáztűzhely, különböző edények és több apróság. Háztul: 5 szobás lakás egy kis csúszkának olcsón kiadó. Bővebbet Karl, az Agent-nál, 7862 West Jefferson.

ÜZLETI ALKALOM

RITKA ÜZLET ALKALOM

Ha egy jól menő üzletet jó hásszal elcsereznél vagy készpénzzel venni akar, keresse fel S. K. F. a postahivatalban szemben, 8409 West Jefferson. Febr. 10, 14, 17, 21, 24, 28.

Cipőjavító üzletet vessék, ha az ár nem túl magas.

S. Mánvási, 500 S. Green Ave. Febr. 10, 14, 16.

Piatal asszony férfi társat keres

csokly befektetéssel üzletnyitáshoz. Tudakozódní lehet e címen: 9008 Dearborn Ave. Febr. 17, 21, 24.

HAZASSÁG

Jó megjelenésű és 1800 dollár készpénzzel rendelkező övegyasszony egy gyermekkel, házasság edjából akar megismerkedni oly istelligens, köztelmű, magas, csakis evangélikus vallású fiatal emberrel vagy gyermektel. Szívesen segítene, aki jó otthon megajánlásában segítségére lenne. — Csak 21-35 év közöttiek írjanak e címen: E. J. M. 8007 West Jefferson Avenue. Magyar Hírlap, Detroit, Michigan. Febr. 17, 21.

Bábás

DETROIT, MICHIGAN
 147 WEST JEFFERSON AVE.
 Detroit, Mich.
 Phone Cedar 2585
 febr. 17, 21.

TOLMACSNAK

ajánlunk bűntudat előtt és akármilyen ügyben perfect angol és magyar ny.
MAREK IMRÉNE
 561 S. West End Avenue, Detroit, Michigan
 febr. 17, 21.

HA házat, farmot, lotot vagy üzletet venni vagy eladni akar;
HA házat, butorát, automobilját tűz ellen biztosítani akarja;
HA Landcontractját (eladott házának szerződését) méltányos levonás mellett eladni akarja;
HA kifizetett lotjára építkezni akar;
HA bármilyen közigazgatási vagy óhazai ügyvédi ügyben iratokra van szüksége, szívesen áll rendelkezésére.

FRED SZERDAHELY
 8127 West Jefferson Ave., Detroit, Michigan.
 Telefon Cedar 3872.

Fektesse be pénzedet REY WHEEL Co. részvényeibe!

Miért?

Mert ez a kerék jobb, mint a piacon jelenleg létező bármely más kerék, mert kevesebbe kerül, mint bármely más és mert több hasznót biztosít, mint más kerék és mert az Ön kocsija könnyebben és simábban jár ezzel, mint más kerékekkel és mert a vállalat vezetése a legjobb kezében van.

Mindössze egy csekély mennyisége a részvényeknek kerül piacra, viszont minden egyes részvény feljogosítja a tulajdonost arra, hogy a vállalatban szavazattal birjon és hogy a vállalat hasznáiban részesüljön. Ha Ön érdeklődik ezután a dolog után, csak töltse ki az alább látható szelvényt és küldje azt el hozzánk, mi szívesen felkeressük és megmutatjuk a kereket is. Mr. Kerekes árusítja részvényeinket és szívesen fel fogja Önt keresni, amikor parancsolja.

REKLAJN

REY WHEEL CO., 408
 1438 Washington Blvd., Detroit, Michigan.

TISZTELT URAM!

Anélkül, hogy bármilyen iránymutatást kérés nélkül, kérem Önöket, hogy legyetek szívesek megbízottjunktól hozzámm elküldeni a kerékek egyrét, miután érdeklődöm ez után a dolog után.

Név: _____
 Cím: _____

A MAGYAR ÁLLAM MEGBECSÜLÉSE ELLEN

A kivitel panamákkal kapcsolatosan annak idején elzeteres le-tartóztatásba helyezett Megele Lajos mérnököt is. Megelét nem-régen a fogházban fölkeresett a védője és informálta az ügy-állásáról. Megele akkor elkeseredésében a következő kijelentést tette: "Ha kiszabadulok innen, lemondok tisztí rangomról, itt hagyom az országot s a határon egy nagyot köpök erre az országra". Az őrtálló esendőr följelentésére Megele ellen eljárást indítottak a magyar állam megbecsülése ellen elkövetett vátség eimén. Az ügyet szerdán tárgyal-ták a budapesti törvényszéken és Megelét 1 hónapi fogházra ítélték.

Bolla és Fia

BANKÁROK
 7932 West Jefferson Ave
 Telefon Cedar 886.

ELADÓ HÁZAK

VANDERBILTEN

Egy család ház üzemeltetési-egyetlenével, 4500 dollárért, egyezer dollár lefizetéssel, 30 dollár havi törlesztésre, eladó, beleértve a kamatot is.

THADDEUSON

6 szobás ház, egy negyed pincével, padlás, gáz, villany, stb. ellátva 5500 dollárért, 1500 dollár lefizetéssel, 40 dollár havi törlesztésre kamattal együtt megkapható.

THADDEUSON

3 családos ház, jó nagy pincével, nagy lottal 5500 dollárért eladó. Lefizetés 2500 dollár, havi törlesztés 25 dollár, beleértve a kamatot is.

GREEN AVENUE

2 családos ház nagy lottal, gáz, villany stb. ellátva, — \$8500, lefizetés megegyezést szerint.

SOUTH STREETEN

Egy 7 szobás ház, minden kényelemmel ellátva, 5500 dollár, lefizetés 2000 dollár. — Havi törlesztés 25 dollár kamattal együtt.

Ennek kívül vannak hásszal különböző stílusban. Egy családos, két családos, három családos, négy családos. Akár fa, akár téglaházakat akar, szívesen segítünk felvilágosítással.

ELADÓ FARMOK

200 AKERES FARM

ebből 100 akér szántó, 100 akér erdő és legelő, teljes felszereléssel eladó, 12,000 dollárért, ebből le kell fizetni 6000 dollárt, a többit pedig könnyű évi törlesztéssel fizetheti.

160 AKER

gyönyörű fekvésű föld, 10 szobás házzal, nagy barn és magtárral és sok más külső épületekkel, mind jó karban, gazdasági felszereléssel igen jutásnyos megvehető.

80 AKERES

farma, városól 3 mérföldnyire, közel a köves uthoz, sűrűen eladó minden elfogadható árt.

67 AKERES FARM

3 szobás házzal, istállóval, 15 akér szántóval, a többi bokros legelő. Ára 850 dollár és megkaphatja az ártik levelet is, és tudja, hogy van egy kifizetett farmja.

Aszfalt van sok kisebb eladó farmnak is egy akertől 25 akérig, melyek nagyon alkalmasak apró jószág, baromfi nevelésre.

DOWN RIVER REALTY CO.

JOHN BANYAI AND CO.

80 AKERES FARM

6 szobás jó ház pincével, nagy barn és egyéb melléképületek, szép gyümölcsös, kis folyóvíz a farm közepén. — 2 1/2, 4 tőben és az összes szeszárma. Ára 6000 dollár. Lefizetés 2500, a többi könnyű törlesztés.

84 AKERES FARM

a Eureka, (jurika) Roadon, teljes felszereléssel, ebben a hónapban olcsón eladó vagy házzal, esetleg kontraktal elcseregethető.

Van sok farmánk 20 akertől 200 akérig esztébe.

JOHN BANYAI AND CO.
 3892 JEFFERSON AVE., EOOESE.
 Cedar 2544 W.

EUROPÁBA

GYAKORI JÁRATOK ORIASI HAJÓKON.

WHITE STAR

Cherbourg és Southamptonba Majestie (35,000 tonna).

A világ legnagyobb hajója. OLYMPIC (46,000 tonna).

HOMERIC (34,000 tonna).

A világ legnagyobb kétévesváros hajója igen kényelmes kitélekedés 3-4 osztályú utasok részére is.

Sok árt szoba, nagy kényelmes hajók az AMERICAN LINE és RED STAR LINE hajón Cherbourg, Antwerpen és Hamburgba, valamint a Kontinens más kikötőbe.

Jó és bőséges élelem. Kélelmes társalgó helyek, udvarias kiszolgálás saját anyanyelvén.

Jelentkezzen Mr. Lancweertnél, a detroitli iroda.

PASSENGER DEPARTMENT
 Holden Bldg., 1285 Griswold Avenue, vagy a többi helyi megbízottnál.

FERENCY

JÁNOS és TÁRSA
 7856 W. Jefferson Ave
 Régi szám 2194.
 Telefon: Cedar 1095.

ELADÓ HÁZAK ÉS FARMOK!

Thaddeus Streeten. 2 emeletes 9 szobás ház, nagy basementtel, fürdővel, toilettel, villany és gázvilágítás. Ára \$5700, lefizetés \$1500, a többi fizetendő könnyű havi részletekben.

Thaddeus Streeten. 3 családos flat, furnace, fürdő, 2 toilet és garázs. Ára \$7200, lefizetés \$1200, a többi havi részletekben fizetendő.

Vanderbilt Ave. 6 szobás ház jó pincével, fürdő, toilet, villany, stb. Ára \$4500, lefizetés \$1000, a többi havi 30 dolláros részletekben.

Melville Ave. 2 családos ház, teljes pincével, minden kényelemmel ellátva, 6500 dollárért eladó. Lefizetés \$2000, majdnem teljesen új. Havi részlete \$40.

Bademacher Ave.-n. 2 családos ház nagy pincével, fürdő, 2 toilet és minden más kényelemmel ellátva 5700 dollár. Lefizetés \$1200, havi részlet \$40.

Harrington Ave. 6 szobás ház, pincével, fürdő és toilet, gáz, stb. Ára \$4000, lefizetés \$1000, a többi 30 dollár havonta.

SCOBBEN. Jó négy szobás ház 1500 dollárért eladó, lefizetés \$500, a többi havi részletekben fizetendő.

Vannak jó egy és 2 családos hásszal a következő utcákban: Thaddeus, Vanderbilt, Green, Cotterell, Schroeder, Waterman, Bademacher, Dragon, Campbell, Lynn, Melville, Dearborn, Burdette és a Fort Streettel északra is a legjutásnyosabb ártak mellett és kis lefizetéssel.

FARMOK

60 akros farm, mindössze 12 mérföldnyire Detroitba, jó föld, jó ház és felszerelés, állattalomszár, hajlandó vagyon elcseregni jó detroitli házt. Ára \$12,500 vagy megvehető 11,500 dollárért 3000 dollár lefizetéssel és a többi 100 dolláros évi részletekben fizetendő kamattal. Nagyszerű alkalmos, a mihez hasonló nem akad hánnosan. Ha akar egy jó farmot ilyen közel Detroitba, jöjjen be és beszéljék meg a dolgot.

CUNARD-ANCHOR

A magyar kormány által engedélyezett hajótársaság

A világ legnagyobb modern gőshajó

Magyarországra, Jugoszláviára, Románia és Csehszlovákia felé minden héten.

SARONIA ..... Marc. 7. II. c. \$150. III. c. \$103.50. Adó \$4.00.

Vasuti jegy Budapestre \$8.00. Fiumén át: CARMANIA ..... Febr. 11. Jegy \$105.00. Adó \$5.00. Vasuti jegy Budapestre \$3.55. Cherbourgon át: AQUITANIA ..... Febr. 28. Jegy \$100. Adó \$5.

Kitűnően szerkesztett és előnyös pénzügyi Magyarországra. Helyi ügyködés van az ön városában vagy közelében is.

Saghy és Lada

Tűbiztosítás Kézigyezőség. **CONTRACTOR VÉTELE ÉS ELADASA.**

832 WEST END AVENUE
 Telefon Cedar 425.

FARMOK CSEREBE

Detroitól 25-30 méle 20, 40, 70, 80 és 100 akros, felszereléssel vagy anélkül. Kézpénz lefizetéssel 20, 40, 50, 80, 110 és nagyobb.

Butcher Utlet a Jefferson Avenueen olcsón eladó. Van eladó Candy és szivar üzlet, szalon és biliárd.

Saghy és Lada

INGATLAN FORGALMI IRODA
 832 WEST END AVENUE

DISZNÓK

persze vagy forrasra a legolcsóbb piact áron nálunk kaphatók

DELRAY PACKING CO.
 9374 COPELAND AVE., Detroit, Mich.
 Telefon Cedar 3917